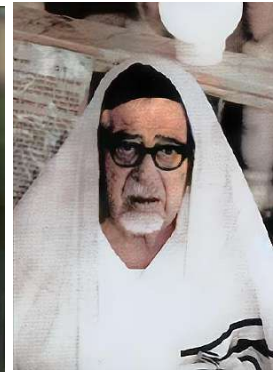

פניני הצדיקים

לעדכוניים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

מיטב השידורים
מגדולי הרבנים

ללא פרסומות.
ללא חדשות.
ללא פוליטיקה.

האזינו לשידור החי | 03-3782000 | באפליקציה | www.radio2000.co.il

במיל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

הגאון הצדיק הדיין ניסים רביבו זצ"ל – נולד בשנת ה'תש"ו (1946) בקזבלנקה שבמרקו. נקרא על שם סבו מצד אימו (ר' ניסים גבאי). בצעירותו למד בביה"ס 'אם-הבנים'. כשהגיע לגיל בר-מצווה החל ללמוד בישיבת 'נוה שלום'. בילדותו ניכרו בו כישרונותיו הנעלים והוא חיפש מקום בו יוכל להתקדם בדרך העולה בית א-ל. בשאיפותיו העצמיות למד הלכות שחיטה ובהיותו כבן חמש עשרה שנים בלבד נסמך להוראה מהרב הגאון שלום משאש (שימש כרבה הראשי של קזבלנקה).

בלט בחריפות ובעמקות, בזיכרון מיוחד וישן כשעה עד שעתיים ביממה! בעידוד רבו נסע לישיבת סנדרלנד באנגליה ולמד בשקידה וביגיעה עצומה, לעיתים במשך שבעים ושתיים שעות ברציפות, עד שהיה מגיע לאפיסת כוחות ממש ובשל חולשתו העצומה היה ראש הישיבה (הגאון ר' שמאי צאהן) מסייע לו בהנחת תפילין.

כשהיה בן שש-עשרה שנים בלבד ביקשו ראש הישיבה להעביר שיעור כללי לתלמידי הישיבה. בנוסף ראש הישיבה היה לומד עימו מדי יום בקביעות במשך ארבע שעות בחברותא ולא העביר שיעור לתלמידי הישיבה טרם ליבן את השיעור עם רבינו. כונה ה'חזון-אי"ש הקטן' היות והיה בקי עצום בתורת ה'חזון אי"ש' ובספריו. בשנת ה'תשל"ג (1972) החל ללמוד בישיבת לייקווד בארה"ב **ושם קנה לו שם כעילוי של הישיבה וכונה בפי חבריו 'רב ניסים גאון'**. לאחר נישואיו נשאר בישיבה ועמד בראש חבורה שמנתה כשלוש מאות אברכים! **התפרסם כגאון עצום, חריף ומעמיק ובקיא בסוגיות הש"ס על מפרשיהן הראשונים וגדולי האחרונים, והיה בקי ממש בע"פ בחיבורי גדולי המפרשים עד לספרי ראשי הישיבות הליטאיות- ספרי הגאון ר' שמעון שקאפ, ובספרי הגאון רבי חיים איצ'קוביץ מבריסק ובקובץ שיעורים וחיבורים נוספים.**

בשנת ה'תשמ"ב (1981) החל לכהן כאב"ד במרסיי ואח"כ בפאריז שבצרפת. עמל הרבה להעמיד את הדת על תילה. עסק בלימוד התורה יומם ולילה, התכתב עם גאונים גדולי עולם בענייני הלכה. הוזמן לכנסים כדי להרצות בהלכה ובכל מקום השאיר רושם של גדלות מחד וענווה מאידך. **היה פשוט במלבושו ונעדר לחלוטין כל גינונים ויוהרא. כיתת את רגליו על מנת לקבץ נדבות לגלמודים ואלמנות. העמיד תלמידים רבים. נפטר ב-י"א סיוון ה'תשס"ד (2004). חי כ-58 שנים. ציונו בירושלים. הספידוהו מן הרב עובדיה יוסף זצ"ל והרבנים הראשיים לישראל- הרב משה עמאר והרב אליהו בקשי דורון, הרב דוד יוסף ור' יוסף סיטרוק (רבה הראשי של צרפת).**

סבא (מצד אימו): ר' ניסים גבאי. **אימו:** מרת סוליקה. **אשתו:** מרת דולי. **מרביתיו:** ר' שמאי צאהן, ר' מאיר אלבז.

○ יפר הגאון ר' רבי דוד חנניה פינטו שליט"א, שבהספד על רבינו, נשא דברים הרש"צ הגאון ר' שלמה עמאר, וסיפר על גאון מופלא שחי בדור הקודם במרוקו בשם רבי אליעזר די אבילה זצוק"ל, שבצעירותו התקשה מאוד בדברי המהרש"א והצטער על זה צער רב, ולא יכל לישון מרוב צער. ולכן המשיך לעמול גם בלילה על דברי המהרש"א, פתאום נכנס לבית המדרש אדם, ושאל אותו מדוע הוא נראה עצוב. ר' אליעזר השיב, שמתקשה בקושיא זו על דברי המהרש"א, ואינו מוצא מנוח לנפשו. אותו אדם התחיל לפלפל עימו בדברי המהרש"א, עד שישב את הקושיא בבהירות, ומיד נעלם. כך סיפר הראשון לציון, ובכך רצה להראות את הסייעתא דשמיא, שיש למי שעמל בתורה.

לאחר ההספד, ניגש אל הרב עמאר שליט"א, יהודי שהיה מבני משפחתו של רבי ניסים, ושמו כמדומה הרב קקון, שהוא זכה ללמד את רבי ניסים בצעירותו. הוא סיפר שרבי ניסים סיפר לו, שכאשר היה בחור בישיבה הקדושה בסנדרלנד באחת הפעמים התקשה בדברי מהרש"א, ודבר זה היסב לו צער עצום ונשאר ער בלילה כדי לנסות להבין את המהרש"א. והנה נכנס אדם לבית המדרש. דבר זה היה דבר שבשגרה ש'משולחים' ושאר אורחים היו מבקרים בבית המדרש גם במשך הלילה. והתחיל לפלפל עם רבינו, עד שהגיעו למהרש"א שהתקשה בו, ותוך כדי הדברים ישב לו את הקושיא בבהירות. רבינו התפעל מהתירוץ הנפלא, ועמד לשאול את היהודי לשמו, אלא שמיד הוא נעלם. רבינו ביקש מהרב קקון שלא יספר זאת לאף אדם, ומספר לו זאת כי חייב להוציא את המעשה הזה מליבו. **הנה רואים אנו את אותו מעשה מופלא במרחק של דור, שמי שעמל בתורה וממית עצמו עליה, זוכה לסייעתא דשמיא מיוחדת.**

בגירסה אחרת מסופר כי בהיות רבינו כבן 16 שנים בלבד ביקשו ראש הישיבה הגאון ר' שמאי צאהן להעביר שיעור כללי לתלמידי הישיבה. רבינו שקד על הכנת החומר בצורה יסודית ומעמיקה אולם התקשה בהבנת דברי המהרש"א על הסוגיה אותה הכין. לאחר שניסה שוב ושוב ולא הצליח לרדת לחקר העניין, החל לבכות. לפתע נפתחה הדלת וזקן נשוא פנים נכנס לביה"מ ושאלו לפשר בכיו. רבינו ענה, שהוא צריך להכין שיעור כללי ואינו מצליח להבין את דברי המהרש"א על הסוגיה. הזקן הציע ללמוד יחד עימו ולאחר דקות ספורות של לימוד דברי המהרש"א הובנו לאשורם. רבינו רצה להודות לאותו אדם, אך הוא נעלם. באותו לילה הופיע הזקן בחלומו של רבינו ולשאלתו מי הוא ומדוע נעלם ענה **כי הוא המהרש"א, והוא נשלח מהשמיים להסביר לו את דבריו על הסוגיה אותה הכין.**

עוד סיפר הגאון ר' דוד חנניה פינטו שליט"א: "הייתה לנו הזכות ללמוד איתו כמה שנים בישיבת סנדרלנד. הוא היה האריה והמנהיג של החבורה. כל הרבנים היו מכבדים אותו ומעריכים ידיעותיו בתורה. היינו יודעים שהוא נולד בשביל להיות גדול בתורה, אבל היה כל כך עניו וצנוע. וכן כשהיינו צעירים היינו מחפשים את מורנו זצ"ל, ידענו תמיד איפה למצוא אותו. יום, לילה, חגים, תמיד הוא היה בבית המדרש מוסתר מאחורי הספרים, שם היה לומד בלי הפסקה. היה שמח בחלקו וקיבל יסורים באהבה. כשאשתו הרבנית הייתה חולה, היה לומד יותר בהתמדה, כדי שבזכות תורתו תקום ממחלתה. ובאמת ה' ענה לתפילותיו וברחמנותו שלח לה רפואה".

הגאון הרב יצחק יעקב וייס זצ"ל- נולד בשנת ה'תרס"ב (1901) בעיירה דולינה שבחבל גליציה (הונגריה). בצעירותו התפרסם כעילוי וקיבל סמיכה "יורה יורה" בגיל 16 ובגיל 19 קיבל סמיכת "ידין ידין". בשנת ה'תרפ"ט (1929) לאחר נישואיו בזיווג ראשון עבר לעיר חותנו וצורף כדין בבית הדין לצד חמיו הגאון ר' פינחס צימבויס. בזמן השואה הארורה בתחילה התחבא בקלויזנבורג בבית ידידו יהודה הורביץ בהמשך הועסק בעבודת כפיה בהונגריה על ידי הנאצים וניצל עם בנו מן התופת בניסי ניסים.

עם סיום המלחמה חזר לגרוסוודיין (כדי לבדוק אם ימצא את כתבי היד הרבים שלו ושל חותנו) ובראותו את מצב הקהילה החליט להישאר ולשמש להם כרב. (באותה תקופה היו שם כחמש מאות עגונות! ורבינו לאחר מאמצים עילאיים הצליח להתיר כמאתיים נשים מכבלי עגונותם!). שם ייסד ישיבה בשם 'בית פנחס' על שם חמו שנספה בשואה. בשנת ה'תש"ח (1948), בעצת הרב מטשיבין, עבר לאנגליה וזאת לאחר שהקומוניסטים השתלטו על גרמניה. מונה לאב בית דין במנצ'סטר ובשנים אלו התפרסם כפוסק. הקים את הכולל הראשון במנצ'סטר, 'כולל הרבנים' והסמך רבנים רבים.

בשנת ה'תש"ל (1970) לאחר פטירת ראב"ד של העדה החרדית הגאון ר' פנחס אפשטיין עלה לירושלים. בתחילה כיהן כסגנו של הראב"ד הרב דוד יונגרייז, ועם פטירתו בשנת ה'תשל"ב (1971) כיהן כראב"ד תחתיו. בשנת ה'תשל"ט (1979), עם פטירתו של ר' יואל טייטלבוים התמנה לגאב"ד תחתיו. **מגדולי הפוסקים בהלכה. גילה בקיאות גדולה בכל החידושים הטכנולוגיים שדרשו התייחסות הלכתית. גאון.** נפטר ב-י"א סיוון ה'תשמ"ט (1989). ציונו בהר-הזיתים. חי כ-88 שנים. על שמו נקרא רחוב 'מנחת יצחק' וכן קריית 'מנחת יצחק' הממוקמת בשכונת אחוזת ברכפלד במודיעין עילית, וכן על שמו נקראת ישיבת 'מנחת יצחק' הממוקמת בבני-ברק, אותה פתח ר' דוד הירש שלזינגר.

אביו: ר' יוסף יהודה (שימש כדיין בעיר והיה חסיד זידיטשוב). **אמו:** מרת יוכבד בבטשי. **נשותיו:** מרת לאלטע רבקה לאה (זיווג ראשון- בת ר' פנחס צימבויס, רבה של גרוסוודיין), בת ר' חיים דוד מווסלוי (זיווג שני- נישא בשנת ה'תש"ו (1945). מרת מרים (זיווג שלישי- בת ר' חיים מאיר הגר, גרושתו של רבי יהודה הורוויץ מדז'יקוב). **בנו:** היחיד, ר' ישכר דב בעריש (שנולד לו מאשתו הראשונה. חתן ר' מרדכי יעקב ברייש, בעל ה"חלקת יעקב"). **חברותא:** ר' יהודה הורביץ מדז'יקוב (למד עימו כשש שעות מדי יום). **מרבותיו:** אביו, ר' יוסף יהודה (בנו מעיד כי אביו למד חברותא עם סבו מדי לילה במשך שש שעות), ר' ישראל הגר מוויז'ניץ (בעל 'אהבת ישראל').

מספריו: **ישו"ת מנחת יצחק** (עשרה כרכים) **יקונטרס דברי חפץ**- דרשות לאירועים **ישו"ת דברי יצחק** **מנחת יצחק**- על התורה (שני כרכים). בימי בחירותו פרסם מדברי תורתו בכתבי עת תורניים, בהם "הבאר", "בית ועד לחכמים", "גפן פוריה", "לקט שושנה" ו"תל תלפיות".

רבינו, נישא בשלושה זיווגים, במשך שנות חייו, בזיווג ראשון נישא עוד קודם המלחמה, ומעשה שהיה- כך היה: שדכן אחד הציע עבורו שידוך והרבה להלל ולשבח את הכלה המדוברת ולאחר הפצרות רבות הסכימה אם רבינו לנישואי בנה, **אולם התנתה את ההסכם הסופי בראייתה ובראיית והחתן את המדוברת.** בהתקרב מועד הנישואין, נסעו כל בני משפחתו אל עיר מגורי הכלה, לערוך שם את שמחת הנישואין.

לאחר שעות רבות, כשהגיעו ואימו ראתה את הכלה, נבהלה מאד, **כי ראתה, שמדובר בבעלת מום.** מיד גמרה האם אומר לבטל את השידוך (וכפי שהיתנו בתחילה את ההסכם, מותר היה להם לבטל את השידוך), כי מדובר בשידוכי טעות על ידי שליח, שהשדכן למעשה קלקל ולא סיפר על מום הכלה המיועדת.

אמרה לו אימו: "**יצחק'ל, בוא נברח ונמלט על נפשנו, כי אין רצוני, שתחיה עם בעלת מום כזה**", אמר לה רבינו: "אל לנו לבטל חלילה את קשרי השידוכין, אף שעל פי ההלכה הרשות בידינו לעשות כן, אך, **איככה נוכל לבזות נערה זו, שכבר מכינה עצמה לנישואיה זה מכבר, ועתה היא תתבייש!**" ואכן נשאר שם ונשאה באומרו: "אף אם אצטרך לאחר מכן לגרש אותה, מכל מקום בזו העת נערוך את הנישואין, ואם נאלץ לגרש אותה, נעשה כן בלית ברירה, אבל הס מלהזכיר - לביישה עתה".

אחר כשנה מנישואיהם נולד לו מאשה זו בנו הגה"ח ר' בעריש שליט"א, לאחר כמה שנים פרצה המלחמה הנוראה והיא נספתה על קידוש ה'. ולאחר המלחמה נישא ה'מנחת יצחק' תחילה לבתו של הרה"ק ר' חיים דוד מוואסלוי זיע"א, ולאחר מכן לבתו של הרה"ק ה'אמרי חיים' מוויז'ניץ הגאון רבי חיים מאיר הגר זיע"א, אך לא היה לו מהם זש"ק.

כשסיפר ה'מנחת יצחק' סיפור זה נענה ואמר: "**לאחר כמה שנים מנישואי הראשונים, התברר, שכלל לא היה מציאות שיהיה לי זש"ק, ועל פי דרך הטבע הייתי צריך להישאר ערירי.** וברור לי ללא כל ספק, שזכיתי לבן זה מזיווגי הראשון (וממנו נבנו דורות יראים ושלמים), רק כשכר על כך שלא גרמתי לבייש נערה מישראל!".

האדמו"ר הרב יהודה הורביץ מדז'יקוב זצ"ל הידוע בכינויו 'ר' יודלי דז'יקובר' נולד ב-י"ח אלול ה'תרס"ה (1905) כבן שני. אביו לאחר נישואיו גר בוויז'ניץ בסמוך לחותנו. בשנת ה'תרס"ט (1909) המשפחה עברה לדז'יקוב, שם אביו התמנה לרב. לאחר פטירת הסבא, אביו התמנה לאדמו"ר. בשנות מלחמת העולם הראשונה משפחתו נדדה יחד עם משפחת האדמו"ר מויז'ניץ לגרוסוורדיין. לאחר המלחמה רבינו התיישב בטארנוב והקים בה חצר חסידית. בגיל עשרים נסמך להוראה על ידי הגאון הרב אברהם מנדל שטיינברג (רבה של ברודי).

רבינו שהה בגרוסוורדיין בביתו של סבו האדמו"ר ר' ישראל הגר מויז'ניץ. מאחר שלא נולדו להם צאצאים, הוא גירש את רעייתו ונישא לה בשנית בתקווה שקיום מצוות המחזיר גרושתו ישמש להם כסגולה ללידת ילדים, אך ללא הועיל. הם התגרשו בשנית ומאז לא נישא. ב-ל"ג בעומר ה'תרצ"ו (1936) מונה לדיין בקלויזנבורג. עם פלישת הנאצים להונגריה בשנת ה'תש"ד (1944) הועבר עם שאר יהודי גרוסוורדיין לגטו. זמן קצר לפני השילוח לאושוויץ הוא הצליח להימלט יחד עם משפחת חותנו לרומניה. עם סיום מלחמת העולם השנייה שב עם משפחת חותנו לגרוסוורדיין. כעבור זמן עלה איתם לארץ ישראל. אביו ואחיו נספו בשואה. למרות הפצרות חוזרות ונשנות רבינו סירב להקים חצר חסידית. הוא התגורר בגפו בירושלים ושימש כר"מ ומשפיע בישיבת 'בית יוסף צבי'. ענוותן מופלא. בשנת ה'תשמ"ה (1985) עבר להתגורר בלונדון. גם שם התקבצו סביבו חסידים והוא התחיל להתנהג באדמו"רות. בשנותיו האחרונות גזר על עצמו שתיקה. נפטר ב-י"א בסיוון ה'תשמ"ט (1989). חי כ-84 שנים. ציונו בלונדון.

סבא (מצד אביו): האדמו"ר ר' יהושע מדז'יקוב (בעל 'עטרת ישועה'). **סבא (מצד אמו):** האדמו"ר ר' ישראל הגר מויז'ניץ. **אביו:** האדמו"ר ר' אלטר יחזקאל אליהו מדז'יקוב הי"ד (נרצח בשואה). **אימו:** מרת חוה (בת האדמו"ר מויז'ניץ). **אשתו:** מרת מרים (בת דודו האדמו"ר ר' חיים מאיר הגר מויז'ניץ). **מרביתיו:** סבו, אביו, האדמו"ר ר' חיים מאיר הגר מויז'ניץ, הרה"ג מאיר אריק, הרה"ג אברהם ישעיהו קרליץ (מחזון אי"ש), הגאון ר' יוסף צבי דושינסקי. **חברותא:** ר' יצחק יעקב וייס (גאב"ד העדה החרדית- הם למדו מדי יום כשש שעות). **מתלמידיו:** האדמו"ר ר' שמואל יעקב קאהן (האדמו"ר מתולדות אברהם יצחק), האדמו"ר ר' מרדכי שטיין (האדמו"ר מפאלטישאן), האדמו"ר ר' מרדכי הגר (האדמו"ר מויז'ניץ מונסי), ר' יעקב מאיר שכטר (ממנהיגי חסידות ברסלב), ר' זאב פלדמן (אב"ד עץ חיים חתם סופר וחבר הבד"צ בלונדון), ר' אליעזר דוד פרידמן (רבם של חסידי בעלזא-מכנובקה בלונדון), האדמו"ר ר' מנחם מנדל מונדרר (האדמו"ר מקאסוב-ירושלים), ר' מרדכי גנוט (מחבר לוח דבר בעתו). **מספריו:** **יאמרי תורה- על התורה ימשנת יהודה- על מסכת אבות גלינוי מהר"י- הערות שכתב בשולי ספרים, שלמד בהם יזכרון יהודה- דברי תורה וסיפורים** (נכתב ע"י תלמידו האדמו"ר ר' שמואל יעקב קאהן)

הרה"צ רבי פנחס יוסף שליט"א (האדמו"ר מקאסוב ירושלים), בימי ילדותו היה מעורב בתאונת דרכים מחרידה. מצבו היה אנוש. גם אנשי ההצלה שבאו לטפל בו לא נתנו תקווה. הם ניבאו לו שחורות רח"ל. אביו, רבי מנחם מנדל מונדרר זצ"ל (האדמו"ר מקאסוב ירושלים) כשראה את המצב הקשה, רץ מיד לרבינו וביקש ממנו שיעתיר עבורו ויברך אותו ברפואה שלימה. רבינו השתמט ממנו ולא הסכים להיענות לבקשתו ותחנוניו.

כשבני המשפחה שמעו על הסיפור, הרה"צ רבי אהרן יוסף בריזל שליט"א (גיסו של ר' מנחם) רץ לרבינו והתחיל ללחוץ עליו ואמר: "גסי! מכין לכם סעודת בוקר וערב במסירות נפש! מכבס לכם את הבגדים. נאמן ומסור לכם באופן מופלא ביותר. היכן הכרת הטוב?! מה הוא מבקש מכם, רק שתאמרו שתי מילים: 'רפואה שלימה!'". רבינו כששמע את דבריו הנרגשים, נרעש מיד ופלט מפיו שתי מילים: "רפואה שלימה!". **בחסדי ה' מיד מצב הילד התחיל להתייבב. מיום ליום השתפר מצבו פלאים עד שבדרך נס התרפא לגמרי כאחד האדם ב"ה! אחר כך, כשר' אהרן יוסף ביקר אצל רבינו, הרה"ק נתן לו סטירה ואמר: "עמדת על ראשי עם ברזלים!". רבי אהרן יוסף השיב לו: "וכי היתה לי ברירה?". רבינו ענה לו: "טוב עשית!".**

כאשר רבינו הגיע לירושלים, מקורביו וחסידיו הלכו לחפש לו דירה. כאשר ראו דירה שנראתה בעיניהם, הם קראו לו לבוא לראות אותה. רבינו הגיע למקום ואמר: "הדירה לא טובה". הם ראו דירה אחרת ושוב רבינו הגיע ואמר: "הדירה לא בשבילי". כך פסל דירה שלישית ורביעית. מקורביו לא הבינו איזה פסול הוא מצא בדירות, הרי הרב לא יודע מהו 'עולם הזה'. מה ראה בדירות שלא מצאו חן בעיניו? רבינו הגיע לראות דירה נוספת, עלה במדרגות, הגיע עד הדלת ואז אמר: "זו דירה טובה". "רגע", מקורביו אמרו, "הרב'ה לא ראה את הדירה בפנים" - "אין צורך", השיב להם, "זו דירה טובה, אפשר לקנות אותה". המקורבים שאלו בתמיהה: "מניין לרב'ה שזו דירה טובה?" רבינו השיב: **"עליתי במדרגות, ספרתי עשרים ושש מדרגות כמניין שם הוי"ה. זו דירה טובה בשבילי".**

פעם אחד ממקורביו הזכיר לפניו את בתו הזקוקה לישועה. למחרת רבינו בירר אצלו על מצב בתו. הלה בישר כי ב"ה כבר נושע מצרתו. רבינו שאל: "באיזו שעה היתה הישועה?". הלה ענה: "בשתיים בלילה". רבינו שאל אותו: "למה לא הודעת לי בשתיים בלילה? מה היה אכפת לך אם הייתי הולך לישון כמה שעות?".

המקובל הרב שלמה זלמן בלוך זצ"ל- נולד בשנת ה'תרמ"ו (1886) בברנוביץ. בגיל חמש-עשרה התחיל ללמוד בישיבת נוברהרדוק. בהמשך עבר לראדין. שם נעשה למקורבו ותלמידו של מרן ה'חפץ חיים' ואף למד איתו בחברותא. רבינו נמנה עם המניין שנשלח בידי מרן ה'חפץ חיים' למשימות שונות שהצריכו 'תפילת צדיקים'. לאחר נישואיו המשיך ללמוד זמן קצר בראדין. בהמשך עבר ללמוד בכולל הפרושים באיישישוק. שם נסמך לרבנות בידי רב העיר, הגאון ר' יוסף זונדל הוטנר.

בשנת ה'תרע"א כשהיה כבן 25 שנים עבר ללמוד בוויילנה. שם למד כחמש שנים. נסמך לרבנות ע"י המו"צ ר' חיים סגלוביץ (מח"ס 'מקור חיים'). בשנת ה'תרע"ז (1917) שרר רעב בוויילנה בגלל מלחמת העולם הראשונה ורבינו עבר לקלם. בשנת ה'תרפ"ה (1925) יצא מברלין וביקש להגיע לארץ. לכן היה צריך לקחת את הרכבת בקאזאנא. רבינו איחר לרכבת והיה בצער גדול מכיוון שחשש שאם לא יגיע לברלין בזמן, עלול לאחר את האוניה שאמורה להפליג לארץ ישראל. בערב הצליח להגיע לרכבת, ואז נודע לו כי הרכבת הקודמת, שהיה אמור לעלות עליה, עלתה על מוקש. נהרגו כחמישים אנשים ונפצעו רבים.

עלה לארץ והשתקע בירושלים. סירב לקבל משרות תורניות והתמיד בלימודיו ותפילותיו. התפרסם כצדיק ובעל מופת. רבים פנו אליו. גם החזון אי"ש הפנה אליו אנשים לברכה. מקובל. ענוותן. שמח על כל בשורה טובה שבישרו לו. הירבה בסיגופים ותעניות. כאשר ישן בלילה על מזרון ברצפה במשך חודש אב עד תשעה באב. נפטר ב-י"א סיוון ה'תשל"ו (1976). חי כ-90 שנים. אלפי אנשים ליוו את מיטתו. כאשר הוציאו את מיטתו מ'שערי צדק', התחיל לרדת גשם למרות שהיה חודש סיוון. כאשר ההלוויה הגיעה לבת-הכנסת 'זיכרון משה', נראתה הקשת בענן. ציונו בהר-הזיתים בירושלים.

אביו: ר' אליעזר. **אשתו:** מרת חנה אסתר (בת ר' אברהם חיים ארונביץ). **ילדים:** אין. **מרבתי:** הגאונים הצדיקים ר' יוסף יוזל הורביץ ('הסבא מנוברהרדוק'), ר' יחיאל מיכל אפשטיין (רבה של נוברהרדוק), ר' ישראל מאיר הכהן מראדין ('החפץ חיים'), המקובל ר' שלמה אלישיב (ה'לשם שבו ואחלמה'), המקובל ר' שמעון הורביץ (מישיבת שערי שמים). **חברותו:** ר' סלמאן (רבה של חרקוב), ר' זליג ברוורמאן, ר' אלתר הלר, ר' אלחנן יעקובוביץ (כתב ביאור על 'שערי צדק'). **מספריו:** **הצדיק ר' שלמה**- ביוגרפיה על הצדיק.

במוצש"ק אחד, בחור בא אל רבינו להתברך, מכיוון שהלך לשידוך. רבינו כמובן בירכו בכל ליבו כדרכו. כאשר יצא, רבי שלמה אמר לזה שהיה לומד איתו: "איני מבין למה באים כאן לברכה. מסתמא, באים לכל הזקנים". כך האמין בתמימות כל שנותיו, אפילו כאשר אנשים רבים פנו אליו וביקשו את ברכתו.

פעם אחת ר' אלתר אמר לרבינו: "רבינו, מרן ה'חפץ חיים' שלח אליך אנשים עם צרות ובעיות כדי שתתפלל עליהם". הצדיק השיב: "איך יתכן דבר כזה, הרי הוא ידע באמת מי אני, ואיך יתכן ששלח אלי אנשים?".

ר' אשר סיפר: רבינו היה מקבל בדואר מכתבים, שמכילים קבלות על תרומות בסכומים גדולים משיבות ומוסדות. לא הבנתי מאין היה לו סכומים גדולים לתרום. גם לא ראיתי שהוא שלח בדואר תרומות. לאחר זמן נודע לי, כי רבינו קבע מזמן עם יהודי ירא וחרד שעבד בדואר, שכאשר יגיע הצ'ק שלו מביטוח לאומי, הוא לא יעביר אליו את הצ'ק, אלא יפרע אותו ויחלק את כל הכסף לפי רשימה שרבינו נתן לו.

ר' אלתר סיפר: "פעם הראיתי לו את תמונתו לראות מה יגיד. רבינו אמר שהאדם בתמונה נראה חשוב, ולא ידע כי מדובר בתמונה שלו. אחרי שסיפרו לו שזה הוא, ביטל מיד את הבחנתו".

לאחר שרבינו קיבל שיתוק, לא היה יכול לזוז כמעט בכלל וכוח הדיבור ניטל ממנו כמעט לגמרי. לאחר הפעם ראשונה שהתרפא, שאלתו הראשונה לר' אשר הייתה: "הצרה שאז סיפרת לי, מה התחדש בעניין? האם נושעת?".

ר' אלתר סיפר: זכיתי להצטרף לרבינו כשהלך לנחם את רבי שמחה זיסל לופיאן. הוא ישב באבילות על אביו, הגה"צ רבי אליהו לופיאן. כרבינו שעמד בפתח החדר שבו האבל ישב, האבל שאל: "מי זה?". כאשר אמרו לו כי זה הצדיק רבי שלמה בלוך, נרתע לאחריו (כמדומני אף קפץ ממקומו) ולא נרגע עד שעבר זמן מה וחזר ואמר מספר פעמים: "באמת זהו רבי שלמה?". האבל שהיה סיפר כי זאת פעם ראשונה שרואה אותו, מאז בעיר קלם. מה שנחרת לאבל בזיכרון, שהוא וחבריו ילדי קלם היו מתחבאים לראות מהחלון איך שהפרוש (רבינו) לומד בעמידה בגמרא, שמונחת גבוה, כך שאפשר לקרוא ממנה רק בעמידה, וכך למד כל היום.

פעם אדם הגיע לבית רבינו. באותה השעה הצדיק לא היה בבית. אותו אדם השאיר פתק שבו ביקש שהצדיק יתפלל על גיסו שהוא חולה והשאיר חבילת מזונות (במקום פידיון). כשרבינו הגיע לביתו וראה מה אותו אדם עשה, הצטער מאוד רבינו ולא מצא מנוח לנפשו ואמר: "אני מרמה אנשים! הם חושבים שיש בי ממש, אבל הם טועים. נמצא שאני גנב!". מתוך צער נכנס למיטתו. לאחר זמן מה אותו אדם הגיע לבית רבינו ואמר לו: "רבי, הבאתי פתק והשאירתי מזונות שאשתי אפתה לרבי. אני מבקש שהצדיק יתפלל בעד גיסי לרפואה שלימה". רבינו השיב לו בתקיפות שהוא טועה וחושב שהוא רבי. רבינו הכריח אותו לקחת חזרה את חבילת המזונות ובכה: "למה עושים לי ככה?".

הסיפורים מעובדים מתוך הספר 'הצדיק ר' שלמה'

הגאון הרב נסים טולדנו זצ"ל- נולד בחנוכה ה'תרצ"ב (1931) במקנס שבמרוקו. כבר בילדותו ניכרו בו מידות מופלאות: התמדתו העצומה, מידת החדד וכבוד הזולת. בגיל תשע התייתם מאימו ועבר לגור בבית סבו, הגאון ר' רפאל ברוך טולדנו, שם עלה ונתעלה. כשהיה כבן 12 שנים נשלח ללמוד בישיבת 'תורת אמת' בלונדון, שם התקרב לרבו רבי יצחק צבי (זיידל) סמיאטיצקי. יגע בתורה הקדושה בימים ובלילות. שמו יצא כאחד ממצויני הישיבה למרות גילו הצעיר. כעבור שנתיים עבר לישיבת גייטסהד שבאנגליה. שם המשיך לשקוד על תלמודו. בשנת ה'תשי"ב (1951) עלה לארץ לבדו ונכנס ללמוד בישיבת פוניבז'. במשך כשלוש שנים עד לנישואיו ישב ויגע בתורה ללא הפסקה. למרות גילו הצעיר היה מבכירי הישיבה בגאונותו ובשקידתו בתורה ובכל הנהגותיו והליכותיו בקודש ונודע כ'עילוי'. קלט במהירות את שפת האידיש.

לאחר נישואיו למד כתשע שנים בכולל פוניבז'. נודע בבקיאיות עצומה בש"ס, בבבלי ובירושלמי, ראשונים ואחרונים. בתקופה זו פעל רבות בקרב העולים ממרוקו. בשנת ה'תשכ"ב (1962) יסד את ישיבת 'שארית יוסף' בביהמ"ד לדרמן בבני-ברק עבור תלמידים מעדות המזרח. בשנת ה'תשכ"ה (1965) הישיבה נפתחה בבאר יעקב. במשך כשנה וחצי נסע מדי יום בשלושה אוטובוסים לכל כיוון מביתו בבני ברק לישיבה בבאר יעקב. לאחר מכן עבר עם רעייתו וחמשת ילדיו לגור קרוב לישיבה. עמד בראשות הישיבה במשך 47 שנים. הרביץ תורה ויראה לאלפים. העמיד תלמידים רבים בהם רבנים וראשי ישיבות בולטים. תמיד הגיע לשיעור לפני הזמן, והמתין לבחורים ולא להיפך. ענוותן מופלא. בשנות ה-90 התמנה כחבר מועצת גדולי התורה של דגל התורה. היה ממקימי ומכווני דרכו של ארגון מרביצי תורה, שמאגד אברכים ותלמידי ישיבות ספרדים עם גישת לימוד ליטאית. נפטר ב-י"ב סיוון ה'תשע"ב (2012). חי כ-81 שנים. נקבר למחרת בבית הקברות של נציבי ישיבת פוניבז', קרוב לקבר סבו הגאון הרב רפאל ברוך.

אביו: ר' יוסף. **אימו:** מרת מזל-טוב (בת הגאון ר' רפאל ברוך טולדנו, אב"ד מקנס שבמרוקו). **אשתו:** מרת שרה (בת ר' יעקב סודרי, רבה של כפר-סבא ולאחר מכן רב בחיפה. נישא ב-כ"ו אלול ה'תשט"ו-1955). **מרביתיו:** הגאונים ר' משה שניידר, ר' יצחק צבי זיידל סמיאטיצקי, ר' אלעזר מנחם מן שך, ר' יוסף שלמה כהנמן, ר' שמואל רוזנבסקי. **מתלמידיו:** הגאון הראשון לציון הרה"ג שלמה משה עמאר. **בניו:** ר' יוחנן (ממלא מקום אביו כראש ישיבת 'שארית יוסף'), ר' בנימין (ראש ישיבת 'מאור התורה' לצעירים), ר' ישי (ר"מ בישיבת 'דברי חיים' בבני ברק ומראשי ישיבת 'דעת חיים' בירושלים). **בנותיו:** מרת מזל (נישאה לר' אליהו אלקיים, משגיח בישיבת 'דעת חיים' בירושלים), מרת זיוה (נישאה לר' יעקב אוחיון, ר"מ בישיבת 'שארית יוסף'), מרת סימה שמחה (נישאה לר' יצחק ויזמן, ר"מ בישיבת 'שערי דעת' בבני ברק). **חתניו:** ר' צבי לב (ראש ישיבת 'יסודות התורה' בתל אביב), ר' אברהם בן זימרה (ראש ישיבת 'שערי תבונה' באלעד).

תלמיד של רבינו סיפר: "היה זה ביום שישי, כאשר הרב ניסה לפתוח סתימה במערכת הביוב של הישיבה. כמובן, הרב היה יכול להזמין בעל מקצוע, אבל כדרכו חס על ממון הישיבה הרבה יותר מכספו שלו. היינו המומים לראות את הרב בתוך הביוב, כשהוא מוציא מגבת של אחד הבחורים שנפלה לתוך המים וגרמה למפגע, כשהוא לא מבין על מה המהומה".

הישיבה היתה בהתחלה ממוקמת בבני-ברק. ב"ה מספר התלמידים גדל ולא היה מקום לכולם. כדי לפתור את הבעיה הרב מכר את הדירה שלו וגר בדירה שכורה. בכסף שקיבל החזיק את הישיבה. היתה תקופה שבה למדנו בבית-הכנסת לדרמן בבני-ברק. הגבאים התנו את הלימוד בכך שישטפו את בית-הכנסת ויתירו אותו נקי. רבינו בכבודו ובעצמו היה שוטף את הישיבה.

תלמיד אחד של רבינו הגיע מבית שלא מקפיד בשמירת מצוות. רבינו היה משוחח איתו ארוכות שיחות חיזוק רבות, כדי לרומם את נפשו. מדי פעם בפעם אותו בחור ביקש לעזוב את הישיבה, אבל רבינו תמיד נסך בו כוחות עידוד. הרב היה טס לחוץ לארץ פעם בשנה לאחר חג הפורים למשך חודש, כדי לאסוף כספים להחזקת הישיבה. לאחר שבועיים הבחור פנה למשגיח ואמר לו כי הוא מבקש לעזוב את הישיבה. הוא תירץ זאת בטענות שונות: הדרך לא מתאימה לו, המקום וכו'. המשגיח ניסה לדבר איתו אבל הבחור התעקש לעזוב. הוא עלה לחדר, הניח את כל חפציו במזוודה אמר 'שלום' ויצא מהישיבה.

הוא הלך בשביל של באר-יעקב והנה הדוור עמד מולו, הביט בו ואמר שיש לו מכתב עבורו. התלמיד התפלא מאוד: "מי יכול לכתוב לי מכתב?" להפתעתו הרבה המכתב היה מראש הישיבה. המכתב פתח במילים: "ידידי וחביבי היקר משה. אני חושב עליך כל הזמן. ליבי עליך, איך הלימוד?" וכיו"ב. הבחור התחיל לבכות. הרב נמצא בחוץ לארץ כדי לאסוף כסף למימון הישיבה ועדיין חושב עליו. דמעות צצו בעיניו. הוא חזר לישיבה. המכתב נסך בו כוחות עצומים להשקיע את עצמו בלימוד. כיום הוא רב גדול בירושלים.

ר' איתן הנה סיפר: לפני כארבעים שנה, חזרתי לארץ אחרי מספר שנים בחו"ל. אני ואשתי התלבטנו איפה לגור. חיפשנו בכמה מקומות בארץ, וחשבנו שלגור בבאר יעקב היא אחת האפשרויות. נקשו בדלת ביתו של ראש הישיבה כדי להתייעץ איתו בתור רב שמתגורר במקום. כשפתח לנו את הדלת, השאלה הראשונה שלו היתה: "האם אכלתם כבר ארוחת צהריים?". כשענינו בשלילה, הלך למטבח והכין לנו ארוחת צהריים. רק לאחר מכן התיישב איתנו כדי ליעץ לנו.

כשרבינו פעם אחת נכנס לחדר, ראה על הריצפה שערות מהראש של בחור שהסתפר. ראש הישיבה אסף אותן עם ידיים וזרק לפח.

מידת הכרת הטוב שלו היתה מופלאה. על כל דבר שעזרו לו היה מודה מקרב לב. במסיבת חנוכה במהלך השיחה שאמר לפני התלמידים, הודה לטבח שטרח, עמל, יגע והכין את האוכל עבור המסיבה (כמובן, שהטבח קיבל משכורת מלאה עבור מעשיו).

הצדיק הרב יצחק אייזיק וייס זצ"ל הי"ד - נולד בשנת ה'תרל"ה (1875) בעיירה ספינקא לאחר שנים ארוכות של ציפיה (בברכתם של מהרי"א מזידיטשוב זי"ע והדברי חיים מצאנז זי"ע). נקרא על שם רבו המובהק של אביו ר' יצחק אייזיק אייכנשטיין מזידיטשוב. התפרסם מגיל צעיר בכשרונותיו ובהתמדתו בתורה בנגלה ובנסתר. מגיל צעיר החליף שאלות ותשובות עם גדולי הדור ובהם המהרש"ם, ר' יצחק אלחנן ספקטור מקובנא ור' אברהם פאלאג'י (מרא דאתרא של איזמיר).

בראש חודש חשוון ה'תרס"ד (1903) קיבל אביו שבץ, והיה משותק במשך מספר חודשים. גם לאחר שחזר ללכת - תפקד חלקית, ורבינו סייע בניהול החצר החסידית ולאחר פטירת אביו בשנת ה'תרס"ט (1909) החל רשמית לשמש כאדמו"ר השני של חסידות ספינקא ופתח ישיבה בשם 'בית יוסף'. היו לו אלפי חסידים במרמורש, בטרנסילבניה ובכל רחבי הארץ. רבינו בתפילתו היה מנענע ראשו לצד אחד ומטיח ראשו לפניו לצדו השני וחוזר חלילה וכך היה מתחילת התפילה עד סופה. הרבה מתלמידי הישיבה ניסו לחקותו, אבל אחרי שתי דקות כבר כאב ראשם מסחרחורות. רבינו עבד את ה' עד כלות הנפש. נהג בכל ערב פסח לחלק יין לנצרכים בסליש. ענוותן מופלא. **בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו. ברכותיו עשו פרי.**

בשנת ה'תרע"ז (1916) פרצה מלחמת העולם הראשונה ורבינו נאלץ לעזוב לעיר ניגרשט בהמשך עבר לעיירת קראלי ולפסט ולבסוף בשנת ה'תרע"ח (1918) התיישב במונקאטש, שם עמד בראש ישיבת 'אמרי יוסף' שיסד, בה למדו כ-150 צעירים. בשנת ה'תר"ץ (1839) העביר את משכנו ואת הישיבה לעיר סליש. עם חלוקת צ'כוסלובקיה ערב מלחמת העולם השנייה שב מחוז קרפטורוס לשליטה הונגרית, והוחלו חוקים אנטי-יהודיים. בשנים הבאות עסק רבינו במתן סיוע לפליטים יהודים שנמלטו מהשואה בפולין, והורה לבנות מתחת לביתו בונקר להסתרתם ולספק להם מסמכים מזויפים. באסרו חג פסח ה'תש"ד (1944) כונסו יהודי סליש והסביבה בגטו, בו ישבו כעשרת אלפים נפש. רבינו סירב להפצרות של חסידי לנסות לברוח, למרות שנשלחו אליו אשרות כניסה לבריטניה ולארץ ישראל. נספה בי"ג בסיוון ה'תש"ד (1944) במחנה הריכוז אושוויץ בשואה. חי כ-69 שנים.

אביו: האדמו"ר ר' יוסף מאיר וייס (ה'אמרי יוסף'- מייסד חסידות ספינקא). **אמו:** מרת פרל (בת ר' עזרא יעקב באש). **מרביותיו:** אביו, ר' יוסף מאיר. **חברותא:** ר' אליעזר שוורץ זצ"ל (מו"ץ שאריש פאטיק). **מתלמידיו:** ר' יהודה פריד. **אשתו:** מרת מרים (בת האדמו"ר ר' יששכר בעריש אייכנשטיין מחסידות זידיטשוב בעל מלבוש לשבת ויום טוב- נישא בגיל 15). **ילדיו:** ר' ישראל חיים (ישב עם אביו בסליש), ר' נפתלי צבי (שימש כרב העיירה בילקה במרמורש), מרת הינדא שיינדל (נישאה לר' אברהם אביש הורוביץ, ששימש כרב העיר קראלי ברומניה). **מספריו:** **יחקל יצחק** - על התורה, תשובותיו ששרדו לאחר השואה וקונטרס (יצא לאחר פטירתו. גמ' של חקל יצחק עולה לשמו בגמ' יצחק אייזיק).

הרה"ח ר' משה מושקוביץ מסטרמבר רכש בית גדול מגוי. בבית זה הקים מנסרה לעצים והעסיק בה פועלים רבים, כשרכש את הבית שכן לרשום בטאבו על שמו. אחרי שנים מספר, כשהעסק התבסס בא הגוי ליהודי ודרש ממנו לצרף אותו כשותף לעסקיו (בלי השקעה כספית מצדו), ואיים הגוי, שאם לא יסכים, יפנה לבית המשפט ויצהיר, שהבית שייך לו. כחסיד מובהק נסע ר' משה לרבינו ושטח בפניו את צרתו ובכה בדמעות שליש (והיה נהוג בספינקא כשגוי הציק ליהודי היו רושמים את שם הגוי ושם אמו בסוף הקוויטל). החסיד ידע רק את שמו של הגוי אבל שם אמו לא היה ידוע לו, ראה רבינו, ששם האם לא מופיע בקוויטל, ושלח את ר' משה לביתו לברר את שם האם, כשחזר ורשם על הקוויטל את שמה (גרוגיה בן מריה) לקח רבינו את הקוויטל וקרע את שם הגוי ושם אמו, וברך את החסיד שיישוע. כשחזר ר' משה לכפרו שמע את פעמוני הכנסייה מצלצלים (לסימן שגוי מת) **ונודע לו, שאותו גוי מת, סיפור זה עשה רושם רב.**

פעם אחת נקלע רבינו 'יחקל יצחק' לעיר הבירה פסט והתאכנס אצל החסיד הר"ר אברהם שטינמן ז"ל, (דירתו הייתה ברחוב בו היה השטיבל לאנשי פולניה פולישער שטיבל, ובבית המדרש הזה עוד הגה"ק בעל ה'דברי חיים'). בלילה, לאחר שישן רבינו את שנתו הקצרה קם ולמד כדרכו בקודש בקול ובהתלהבות, ושכינו של החסיד הנ"ל היה רופא נוכרי. כששמע הגוי את קולו של הרבי הלומד תורה, היכה בחוזקה בכותל שהפריד בין שני השכנים להשתיק את קול הלימוד. הרעש הפריע לרבינו, והוא ביקש ממארחו, שייכנס לשכנו ויאמר לו, שאם יפריע לרבינו בלימודו וימשיך להכות בחוזקה בידיו, יצטער אחר כך ויכה את ראשו בקיר, והחסיד הנ"ל אמנם נכנס לשכנו ואמר לו את דברי רבו מילה במילה, אולם הגוי התעקש והמשיך בהכאותיו, **ובאותו לילה מת בנו יחידו.**

פעם אחת ביקר רבינו בסטאנקוויץ בביתו של הרה"ח ר' נטע הכהן יעקובוביץ זצ"ל והלה ערך סעודה לכבודו של רבינו, וגם הוזמן לסעודה זו הגאון ר' אליעזר שוורץ זצ"ל (החברותא של רבינו וכן גיס גיסו של הר' נטע הכהן). לאחר הסעודה התפלפל רבינו עם הגאון הנ"ל כמה שעות, ובאמצע הפלפול הודיעו לרבינו, שהמרכבה עומדת מוכנה לנסיעה. אחרי מספר שנים נפגש רבינו עם הגאון הנ"ל בתחנת רכבת, ורבינו הק' **מיד התחיל להתפלפל עמו והמשיך במשא ומתן של הלכה באותו עניין שדנו והתפלפלו אז.** אחרי שהרבי נסע משם אמר הגאון ר' אליעזר שוורץ לרה"ח ר' נטע: **"הריני מלא התפעלות, איך שזכר הרבי בדיוק, באיזה מקום סיימנו את המשא ומתן, והמשיך אחרי כמה שנים מיד, כאילו זה עתה פסקו".** (מהר"ר נטע יעקובוביץ זצ"ל)

מספר תלמידיו של רבינו שבד"כ רבינו בחן את תלמידי הישיבה בביהמ"ד, אולם פעם אחת בחן את התלמידים בביתו, וסגר את חדרו על מנעול לבל יפריעו, ובשעת הבחינה נקשו הגבאים בדלת, ורבינו ציווה לא לפתוח, אבל כשהנקישות לא פסקו, ציווה לפתוח, ולחדר פרצה אשה וילדה בידה שהוא חולה מאוד, אבל עד שנכנסה לרבינו צווחה האם שהילד מת, לקח רבינו את הילד, והסתובב עמו, כשהוא על ידיו ופניו לזהטות וכולו דבוק, **קעבור כמה דקות ציווה רבינו למסור את הילד לאמו והבריא לגמרי,** ומספר הוא, שהיה בזה תחיית המתים ממש והתנצל רבינו בפני התלמידים: "מה יכולים לעשות, לישועה צריכים להפסיק מלימוד התורה".

הרב המקובל יעקב מוצפי זצ"ל: נולד ב-ה'תר"ס (1899) בבגדד. סבו היה מפורסם כחריף ובקי בכל מכמני התורה. בתורת הגלגלה ותורת הנסתר, וכל מעשיו בקדושה וטהרה. מסבו זה ינק רבינו את רוב תורתו וחוכמתו ואת דרך עבודת ה'. עד יומו האחרון של הסבא היה רבינו משמשו בדחילו ורחימו ולומד ממנו תורה ואורחות חיים.

עוד בימי עלומיו החל רבינו להתנהג בגינוני קדושה. תשוקה עזה מלאה את נשמתו להתעלות בתורה וביראת שמים. בהיותו כבן שמונה שנים בלבד היה רגיל להתעורר בחצות לילה וממהר עם המקובל הרב סלמאן מוצפי לבית-המדרש כדי לעסוק בתורה עד אור הבוקר. ראשית היו לומדים במשך כשעתיים בספרי מוסר, ולאחר מכן עסקו בגמרא ומפרשים עד אור הבוקר. שקדנותם הייתה כה גדולה, עד שברבות הימים ידעו שניהם בעל-פה את ספרי המוסר 'ראשית חכמה', 'חובות הלבבות', 'שבט מוסר' ו'פלא יועץ'. בנערותו למד תורה ב"מדרש תלמות תורה" ולאחר מכן בישיבה "מדרש בית-זיכלה". **שקדנותו הרקיעה שחקים, היה לומד עם ר' סלמאן חוגי עבודי מידי יום ביומו במשך כשמונה עשרה שעות רצופות! גאון בנגלה ובנסתר. ברח מן הכבוד והשררה כמטחווי קשת. בעל רוח-הקודש. מלומד בניסים.** בשנת ה'תשי"א (1950) עלה לירושלים ושימש כראש ישיבת 'שמש צדקה'. עמד בראש "ועד תומכי תורה". שימש כשליח ציבור למעלה משלושים שנה. בנוסף כיהן כאב"ד של העדה הספרדית בירושלים. נפטר ב-י"ג סיוון ה'תרמ"ג (1983). חי כ-84 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים.

אביו: החסיד ר' עזרא. **אמו:** מרת מזל-טוב. **סב:** הגאון ר' משה מוצפי. **חברות:** הגאונים המקובלים ר' סלמאן מוצפי. ר' סלמאן חוגי עבודי. **אשתו:** בתו של ר' ששון דנגור (ראש הישיבה). **מרבתי:** המקובלים הגאונים ר' אפרים הכהן, ר' צדקה חוצין, ר' יהודה פתיה, ר' שמעון אגסי. **מילדי:** הגאון ר' יוסף

הרב היה חונן מלווה ומרבה להטיב, הייתה לו קופת גמילות חסדים, מתוך סכומים הגונים שמסרו אנשים מיוחדים וכן קופת גמ"ח מתוך כספו הפרטי, היה **חוסך מלחמו והכל להוסיף לקופה** והיה מנהלה בדיוקנות מופלאה. כשהיה אדם נזקק להלוואה היה נותן לו בעין יפה, **בהגיע הזמן לפרוע ולא יכול לשלם היה קורא ואומר לו: "אין צורך לשלם, כי התורם וויתר על הכסף ואין צורך להחזיר"**. היו באים אצלו אנשים יקרים ונכבדים והיו מקבלים ממנו, והכל בהצנע לכת.

הרב היה ידוע כבקי גדול באתרוגים, והיה בודק החל מר"ח אלול עד ערב סוכות את האתרוגים, וכל אתרוג שיצא תחת ידו, היה כליל השלמות, אם אומר עליו טוב-טוב הוא. וכמה עמל ויגיעה היה לו לפני סוכות, **עת שרבים היו צובאים על פתחו שיבדוק להם את אתרוגיהם, ולא הייתה לו שעת מנוחה, לא יום ולא לילה, ואע"פ כן, מעולם לא אמר אין לי כח להמשיך, הכל כדי לזכות את עם ישראל לקחת אתרוגים מהודרים.**

פעם אחת הביאו בפניו אתרוגים ועל כולם פסק שהם מורכבים. באו הסוחרים וצעקו כי הוא מפסיד את סחורתם. אמר רבינו: 'איפה אתה חכם יוסף רביע?' (שהיה אב"ד ופוסק גדול ומקובל על הכל). עודו מדבר, והנה נכנס חכם יוסף רביע. אמר רבינו: "ראה, הסוחרים רוצים להתיר לימונים". שאל חכם יוסף את אחד הסוחרים: "כמה עולה אתרוג?", ענה הסוחר: "כך וכך". שילם לו, ולקח אתרוג אחד, פתח אותו וראה שאכן מדובר בלימון, ואמר רק מילה אחת 'לימון'.

בישיבת 'דורשי תורה' בה למד, היה נהוג לערוך מדי שנה בשנה הגרלה, העולה בגורל היה מקבל כרטיס נסיעה לביקור בארץ הקודש. בשנת ה'תר"ץ זכה בגורל ר' סלמאן חוגי עבודי. ר' סלמאן לא היה יכול אז לעזוב והעביר את הזכות לרבינו שהיה מאושר לאין קץ. **רבינו יצא מבגדד במונית שנהגה היה ערבי, אשר עשתה את דרכה לארץ דרך דמשק.** בשעות הערב, כשהמונית עשתה את דרכה דרך המדבריות, הגיע שעת תפילת מנחה. "מה אעשה?", הרהר, "הנהגה הערבי בוודאי לא יאבה לעצור את המכונית בלב המדבר".

בעודו יושב וחוכך בדעתו מה לעשות, אירע הנס. **הנהג עצר לפתע את המכונית. מחושי בטן עזים תקפוהו, והוא נאלץ לעצור את המכונית לזמן-מה.** בינתיים, בעוד המכונית חונה, ירד הרב מתוכה ועמד להתפלל תפילת מנחה כשפניו לכון ירושלים. אך סיים רבנו את תפילתו, **נשמע קולו של הנהג שקרא לרבנו לחזור למכונית. מחושי עזבוהו, והוא יכל להמשיך בנסיעה.**

באחד הימים הופיעה אשה מכובדת ועשירה לפני רבנו וסיפרה לו על מקרה מוזר שקורה לה בכל ליל שבת. **כשהיא מדליקה את הנרות, כבים הם לפתע ללא כל סיבה הנראית לעין.** הדבר חזר ונשנה פעמים רבות. כשדמעות בעיניה התחננה האשה לפני רבנו שיגיד לה את סיבת הדבר ומה עליה לעשות. הביט עליה רבינו שהיה בעל רוח-הקודש למשך מספר שניות ואז שאל: "האם את נוהגת להלוות כספים לאנשים בריבית?". הבעת השתאות ותדהמה התפשטה על פני האשה. "מניין לו לרב שאכן אני עוסקת בהלוואות בריבית?", תממה בלבה. לאחר שהתעשתה השיבה בחיוב לרב. **והוסיפה כי בכל הלוואה היא מקפידה לעשות "היתר עסקה" כדת וכדין.** "עם כל זאת עליך להפסיק מיד להלוות כסף בריבית. ולא, דעי לך שאת מסכנת את שלום ילדיך!".

כשיצאה האשה מלפני רבינו, התקשתה לקיים את פסק ההלכה למעשה ולבטל את מקור פרנסתה, לפיכך הלכה לרב אחר וסיפרה לו את אשר ציווה עליה רבינו. הרב השני בירך אותה שלא יאונה לה כל רע, ובלבד שתקפיד מאוד להלוות רק עם היתר עסקה. כעבור ימים מספר חלמה האשה, והנה אביה שנפטר לבית עולמו עומד מולה כשחרב שלופה בידו, ומזהירה נמרצות שתפסיק להלוות לאנשים כספים בריבית. כשהיא נחרדת עד עמקי נפשה, מיהרה האשה אל בית רבנו וסיפרה לו על חלומה, וביקשה ממנו שישלח לה על אשר פקפקה בדבריו ולא עשתה מיד כאשר ציווה עליה.

○ יפר הגאון רבי יעקב מוצפי זצ"ל מעשה שבדידו הווה עובדא: בבגדד היו שני חברים טובים, שעזרו זה לזה בכל הזדמנות, פעם קנה אחד מהם דירה, ונזקק לסכום כסף גדול. הלך וסיפר לחברו, והלה הלווה את הסכום בחפץ לב וברצון. כעבור זמן מה החרימה הממשלה את הדירה. לא עברו ימים מרובים, והחלה העליה לארץ הקודש. השניים עלו ארצה, וכעבור שנתיים ימים נפטר הלווה. לילה אחד, חודשים מספר לאחר פטירתו, הופיע הלווה בחלומו של רבינו וסח לו את דבר ההלוואה. הוא התחנן לפניו שיזמין אליו את המלווה ויסביר לו, שלא היה באפשרותו להחזיר את דמי ההלוואה, ויבקשו שימחל לו במחילה גמורה, כיוון שאין לו מנוחה בעולם האמת כל זמן שלא נפרע החוב.

בבוקר, מיד לאחר התפילה, כתב ר' יעקב מכתב למלווה והזמין אותו. הרב שאלו: "האם היה לך חבר ושמו פלוני? - כן, מנוחתו עדן", השיב החבר. המשיך הרב ושאל: "האם הלווית לו כסף לדירה?", האיש השיב בפליאה: "אכן, כן". "האם הסכום היה כך וכך?" "כן רבינו", השיב המלווה והשתאה מהיכן הרב יודע על כך, הרי כאשר הלווה את חברו אף אדם לא היה נוכח במקום. "ומה דעתך לעשות בעניין החוב?", "מה אוכל לעשות, חוב אבוד הוא!". המשיך הרב ואמר: "אם כן, אמור נא בפה מלא: הריני מוחל לפלוני על חובו במחילה גמורה, ולא יענש בסיבתי". אמר הלה כן, והלך לדרכו. בערב הופיע הנפטר בחלומו של הרב בשמחה ובמאור פנים ואמר לו: "תנוח דעתך, כשם שהנחת את דעתי". וביקשו לספר סיפור זה ברבים, למען ידעו הכל מה חמור העוון של אי השבת החוב בעולם האמת.

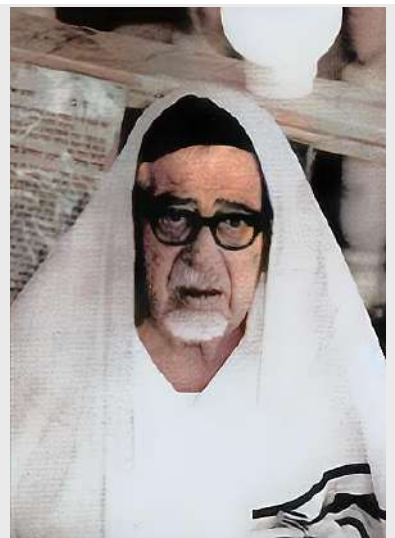
בכל עת היה הרב משנן בלא הרף את הנחיצות בהתחזקות באמונה, ובדברו בזה, היה נוהג לספר מעשה נורא עד מאוד. במשפחה אחת נולד ילד קטן, שבכה יומם ולילה. פיו לא פסק מלצעק. הוריו פנו לרופאים, פקדו את המומחים, ערכו לו בדיקות קשות ומכאיבות ולא מצאו את סיבת הבכי שאינו פוסק. פנו לחכמים ולבעלי סגולות- אולם ללא הועיל. התינוק צרח נוראות עד שקצו בחייהם. לא היו לו זמני אוכל ושינה, משחק ומנוחה. הוא לא נתן להוריו הפוגה לא ביום ולא בלילה, לא בחול ולא בשבת. החיים במחיצתו היו סיוט מתמשך, והנורא מכל: הוא עצמו סבל קשות, וההורים נקרעו בין רחמים לכעס חסר אונים.

יום אחד הלכה אמו לשוק לקנות, ומצאה דף של חומש מוטל ארצה. גחנה והרימה אותו, נשקה לו, נקתה אותו וחשבה: "אולי ישלח הקב"ה רפואה שלמה לבני ע"י הדף הקדוש הזה!". כאשר חזרה לביתה, הניחה את הדף בחדרת קודש ובתפילה שבלב מתחת לכריתו של התינוק ואמרה: "ריבונו של עולם, אני אשה פשוטה, איני יודעת קרוא וכתוב. אך יודעת אני, שזהו דף קדוש מתוך תורתך הקדושה. יהי רצון שיהיה לקמיע מועיל, עלה לתרופה!".

מאת ה' היתה זאת. הילד שקע לראשונה בחייו בשינה רגועה. מאותו יום, חל שינוי משמעותי בהתנהגותו. הבכי פסק לחלוטין, הוא היה רגוע ושלו, חיוף האיר את פניו ואף את פני הוריו. האב היה נרגש. אצל מי הייתה, מפי מי התברכה, כיצד אירע הנס המופלא? חזר ושאל. והאשה, בתממותה, סיפרה לו את דבר המעשה, והוציאה את הדף מתחת לכריתו של הילד. "כלום יש לך קמע מועיל יותר מדף של חומש קדוש?", הקשתה. "הבט וראה מה גדול כוחה של תורתנו הקדושה!". הביט האב ונחרד. "מה זאת עשית?" זעק. "הלא זהו דף מהתוכחה הנוראה!". ואכן, בדף זה נכתבו הקללות האימות: "יככה ה' בשיגעון...ופחדת לילה ויומם...בבוקר תאמר מי ייתן ערב ובערב תאמר מי ייתן בוקר...".

החווירה האשה והתנצלה: "וכי מניין לי לדעת מה כתוב בדף? לא ידעתי אלא שזהו דף מהתורה הקדושה, ויחלתי, שבזכותה ובזכות השמות הקדושים הכתובים בו, ישלח לו ה' רפואה שלמה- ועיניך הרואות, שאמנם שלח!". כאשר סיים רבנו את סיפורו המופלא הוסיף ואמר: "בואו וראו מה כוחה של אמונה תמימה, המהפכת אף את מידת הדין למידת רחמים. ואת הקללות הנמרצות לברכות נשגבות!".

המקובל הרב כמוס (ממוס) עגיב זצ"ל- נולד בלוב בשנת ה'תרע"ג (1913). בצעירותו למד בתלמוד תורה, ולאחר מכן רצה להמשיך בישיבה, אולם המצב הכלכלי של הוריו לא אפשר זאת, ולכן הוצרך לצאת לעבודה. בתחילה עבד בדפוס רפאל חביב ולאחר מכן בדפוס של ר' אברהם תשובה. באחד הימים הגיע לעבודה כרגיל אולם שם נענה, כי אין יותר עבודה. לאחר מכן התברר, שהסיבה האמיתית לכך, כיוון שראש בית דין צדק הרב המקובל ע"ה ר' יצחק חי בוכבזה הגיע לבעל הדפוס ואמר לו, כי הוא מעוניין שרבינו ילך ללמוד בישיבה, כי יש לו עתיד שם. ואכן הלך ללמוד בישיבה עד ליום שבו התחתן. לאחר מכן עבד בשחיטה בבית-המטבחיים ולאחר מכן היה מלמד גמרא בבית הכנסת דאר דרוסי. בכל שבת היה דורש בביהכ"ס. בשנת ה'ת"ש (1940) התבקש לשרת בקהילת נאלות ואחרי מספר חודשים קיבל מברק ממו"ר ועט"ר ר' חי גאביזון זצוק"ל שישמש כרב בקהילת זליתן. לאחר שנה התבקש לעבור לדרנה, ושם שימש כמלמד. שימש כרבה הראשי של יהדות לוב.

עלה לארץ בשנת ה'תש"י (1950) יחד עם רבים מבני הקהילה. בתחילה התגורר במעברת בית-ליד. בשנת ה'תשי"ח (1958) נבחר לכהן כרבה הראשי של אור-יהודה רמת פנקס ומסובים. שימש רבנים גדולים בעלי קבלה מעשית, למד מהם הרבה סגולות, ובהן השתמש כדי לעזור לרבים, שהיו מתדפקים על דלתו. בכל שעה היה עונה ומטפל בבקשות של יחידים, אף שהיו מתקשרים לביתו לאחר שעת חצות. אהבתו ומסירותו לכל יהודי באשר הוא הייתה מופלאה. רבים פנו אליו ונושעו. היה עורך פדיונות-נפש ליחיד ולכלל בימי שני וחמישי על-ידי סגולת 160 מטבעות כסף היה יושב שעות אחדות ועורך את הפדיונות, כפי שמובא בספרים הקדושים (רמז לדבר שכן 160 בגמ' כסף, פידיון וצלם). נפטר ב-י"ג סיוון תשנ"א (1991). חי כ-78 שנים. ציונו בקריית שאול בתל-אביב.

אביו: ר' זולה. **מרביתו:** ר' חי גאביזון. **מספריו:** כמוס עמדי • מנחת עני.

מספרת הרבנית עגיב שתחיה: "ילד אחד שהיה חולה מאוד ל"ע הגיע לבדיקה רפואית אצל הרופא ולאחר שהלה בדק את מצבו, הוא הפנה אותו בדחיפות לבית הרפואה 'תל השומר'. כשהגיע לשם, צוות הרופאים ערך הבדיקות רבות. אולם לצערם הרב, הללו לא הצליחו לגלות, ממה הוא סובל. הבאתי את הילד בפני רבינו, וזה במבט בלבד אמר להם כי **על הילד רובצת טומאה כלשהי ויש לחפש אותה ולהסירה**. חיפשו היטב וגילו כי בקמקע שהיה על הילד היו כתובות בערבית. מהרגע שהוסר הקמקע מעל גופו של הילד, הבריא הילד, כאילו דבר לא קרה, והוא שוחרר מבית-הרפואה".

הרב של קריית שלום בת"א מספר כי פעם הגיעה בחורה להינשא ברבנות בת"א, והיא ביקשה בעקשנות שהרב כמוס עגיב ישיא אותה. אמר לה הרב, כי מקובל שבחורים רב לקידושין לפי האיזור בו נרשמים, וכי הרב עגיב לא שייך לאותו האיזור. המשיכה הבחורה להתעקש, עד ששאל אותה לפרש עקשנותה. ענתה לו הבחורה, כי הרב היה לה כמו אב, וכי הוא זה שקנה לה את הנדוניה ועזר לה רבות. רבינו עשה זאת בסתר, והדברים הללו לא היו ידועים אפילו לבני המשפחה של הרב.

היה אדם חשוך ילדים, שרצה לקבל את ברכת הרב, אולם לא ידע היכן לפוגשו. אמר לו רבה של קריית שלום בת"א, שילך ביום מסוים בשבוע לחנות תשמישי קדושה בתחנה המרכזית, שם נמצא הרב עגיב באותה שעה, והוא יוכל לבקש ולקבל ברכה. הלך האיש ביום המיועד לאותה החנות, ביקש וקיבל ברכה מרבינו. תשעה חודשים לאחר מכן חבק האיש בן זכר. כמובן, הלה ביקש מרבינו לשמש כסנדק, אולם הצדיק בענוותנותו סירב לכך, באומרו, כי לא בגללו נולד הילד.

י"פ ברוך בוארון ז"ל מחדרה: בימים לאחר שעלו ארצה השתכנו במעברת אגרובנק בחדרה. לרב עדיין לא היה עבודה, והמצב היה קשה. בימים שלפני יום הכיפורים, כנהוג, כל משפחה הייתה שוחטת תרנגול או כמה תרנגולים לכפרות. הרב עגיב היה עומד מבוקר עד ערב ושוחט, כשילדיו ניצב ברוך ז"ל ואוסף את התרומות, שהשאירו האנשים עבור השחיטה. בסוף היום, כשרצה להעביר ברוך בוארון את הכסף שנאסף לרב, הורה לו להעביר את הכסף כתרומה לבית-הכנסת. ולא הסכים לקבל אפילו אגורה שחוקה, וזאת על אף מצבו הכלכלי הקשה, ולמרות ששעות מרובות עמד על רגליו כדי לשחוט את התרנגולים עבור המשפחות המרובות.

יפורי ניסים רבים סיפרו על רבינו. אדם אחד, שלא זכה לזרע בר-קיימא, לאחר ששמע את סיפורי המופתים על רבינו, הגיע לצדיק, קיבל את ברכת הרב ונולד לו ילד. לאותו אדם היה חבר בפריז, שהיה חולה במחלת כבד קשה מאוד והוא נזקק לעבור ניתוח מסוכן. הניתוח עלה הון תועפות, ובנוסף, לדעת הרופאים גם סיכויי ההחלמה לאחר הניתוח לא היו גבוהים. כמובן, היה חשש: ישנם סיבוכים לא מעטים, העלולים להתרחש בזמן הניתוח ולאחריו.

מאחר שהלה נושע מברכת רבינו, הציע לחברו להגיע לרבינו. ואכן לפני הניתוח בא האיש עם חברו לרב, כדי לקבל את ברכתו לרפואה שלימה. הרב ברכו, והלה חזר לפריז. ביום הניתוח בדקו את אותו האדם - ולהפתעתם המחלה נעלמה, כלא הייתה. הרופאים התפלאו, כיצד ייתכן הדבר וערכו את הבדיקה שנית-אולם המסקנה הייתה בלתי נמנעת, **האיש בריא לחלוטין**. כמובן, אותו אדם שב לארץ כדי להודות לרבינו וכן תרם סכום כסף, שהיה שווה למחיר, שהיה צריך לשלם עבור הניתוח שלא בוצע.

האדמו"ר הרב שרגא יאיר רבינוביץ מביאליברז'יג זצ"ל- נולד בשנת ה'תקצ"ט (1839). מנעוריו הפליא את צדיקי הדור וכבר ניכרה ובלטה בו רוב קדושתו, ונודע כבעל מדרגה, וצדיקי הדור היו מפליאים ומפליגים בשבחו. כשהיה כבן אחת-עשרה שנים בלבד, הגיע קוויטל לצדיק הרה"ק מאיר מפרמישלאן, שאמר עליו שהוא **בעל רוח הקודש**. העיד רבינו על עצמו לפני דודו הרה"ק מגראדזיסק זיע"א לרגל עובדה מסויימת: "אני ואחי מביאלא יודעים לקרוא קוויטלים עוד מימי ילדותינו". בצעירותו כבר זכה למדרגות נשגבות של גילוי נשמות צדיקים.

בשנת ה'תרכ"ו (1866) לאחר פטירת אביו, התמנה כשהיה כבן עשרים ושש שנים בלבד לממלא מקום אביו. תחילה בשידלובצא ולאחר מכן בביאליברז'יג, נמשכו אל רבינו יהודים מכל המדינות הונגריה, צ'כיה, מזרח ומערב גאליציה, ומכל פינות פולין. **נחשב בדורו כגדול בעלי המופתים, היה משדד מערכות הטבע וכל היוצא מפיו היה מתקיים. נודע כבעל רוח-הקודש**. חיזק את רוחם של האנשים הפשוטים בדברי נועם ובסבר פנים יפות. **עסק בתיקוני נשמות. גאון בנגלה ובנסתר. הסתיר עצמו. בעל ענווה**. בשנת ה'תרס"ז (1907) לאחר שריפה, שהייתה בעיר, עבר לראדום ומשם לעיר אבותיו שידלובצא. לפני פטירתו אמר: **"רואה אני, שלאחר פטירתי תבוא לעולם חשכות גדולה, כי כל זמן שהייתי בעולם מנעתי זאת!"**. שנתיים לאחר פטירתו פרצה מלחמת העולם הראשונה ונפלו בה רבים. נפטר בי"ג סיון ה'תרע"ב (1912). חי כ-72 שנים. נקבר באוהל אביו בשידלובצא.

סבא (מצד האב): האדמו"ר רבי ירחמיאל מפשיסחא (בן האדמו"ר ר' יעקב יצחק רבינוביץ- ה'יהודי הקדוש'). **אביו:** האדמו"ר רבי נתן דוד משידלובצא. **אימו:** מרת דבורה פרל (בת ר' שמואל ושלציק). **אשתו:** מרת דינה (בת הרה"ק רבי יקותיאל שמעלקא מסאסוב). **מרבותיו:** אביו, רבי נתן דוד משידלובצא (היה רבו המובהק), האדמו"ר ר' חיים הלברשטאם מצאנז (ה'דברי חיים'), האדמו"ר ר' אברהם טברסקי (המגיד מטרסק). **מתלמידיו:** האדמו"ר ר' ישראל טאוב (ה'דברי ישראל' ממוז'יץ), האדמו"ר ר' יחזקאל רבינוביץ מראדומסק, האדמו"ר ר' שמעון שלום קאליש מאמשינוב. **בנו:** ר' נתן דוד (כיהן כאב"ד בשידלובצא). **חתנו:** האדמו"ר ר' חיים אלעזר שפירא (בעל 'מנחת אלעזר' ממנוקאטש- בזיווג ראשון). **מספריו:** **ארון עדות**.

הרגשת הקדושה של רבינו מילדותו הייתה מופלאה, פעם באחת מנסיעותיו של הרה"ק משידלובצא עם בניו, על אם הדרך היו באכסניה אצל אחד מהחסידים, והגישו לפניהם חמאה, כשראה רבינו, שהיה עדיין ילד קטן את החמאה, אמר: "חמאה זו - ריח רע יש לה". מיד סילקו את החמאה מן השולחן. ואמר אביו הק': "את נשמות בני לקחתי מתחת כיסא הכבוד, ורוצים לטמטם את מוחם עם מאכלות אסורות". לאחר מכן התברר, שהחמאה הייתה מחלב עכו"ם.

אחד מחסידי רבינו בשם ר' אברהם יצחק הוניגסברג סיפר: החסידים נהגו לבילי שמחת תורה מתוך שהיו רוקדים ושמים, לעקוץ ולהקניט את מי שקיבל עליה לתורה, הדבר לא היה לרוחו, ולבילי שמחת תורה לפני קריאת התורה יצא מביהמ"ד מחשש, שמא יקראו לו לתורה ויקניטו ויעקצו אותו כדרכם. 'למזלו' קראו לו לתורה, והלה היה נבון בדעתו, כאשר ראה אותו רבינו מהסס, אמר לו: **"גש ועלה לתורה, ודע כי עקיצה כזו יכולה להצילך מכדור מוות"**. על אף שלא הבין את דברי רבינו, הוא ניגש ועלה לתורה.

עיסוקו של הנ"ל היה כמנהל חשבונות של בעל אחוזת יערות. ומקום מגוריו היה בתוך היער. באותה שנה נתפס אחד העובדים הערלים ששלח ידו במלאכת בעל הבית וגנב עצים ממנו. הגוי חשד, שידו של ר' אברהם יצחק הייתה בדבר, ושהוא הלשין לבעל הבית על מעשי הגניבה וזאת בגלל העובדה שהתגורר ביער ויכל לראות את מעשיו. ועל כן חמתו בערה בו, וגמר אומר לנקום בו.

באחד מלילות השבת כשר' אברהם יצחק ישב ושר זמירות בסעודת השבת כשבנו הילד מנדל ישב על ברכיו. הוא הרכין עצמו לרגע קל וכופף ראשו לעבר בנו והושיט לו את הזמירות, שישיר 'כל מקדש' בתוך כך פילחה שריקה עזה את האוויר, מבעד לחלון הפתוח ירה הפועל הגוי שגנב את העצים לתוך ביתו של ר' אברהם יצחק, וכיוון שראשו היה כפוף, חלף הכדור מעל ראשו, והוא ניצל ממוות בטוח. **עתה הבין את דברי רבינו.**

יפר נכד אחיו של רבינו הרב החסיד רבי צמח ברוך רבינוביץ זצ"ל, שבסוף ימיו זכה לעלות לארץ ישראל, ואמר שבילדותו זכה ללון בבית רבינו, לאחר שהרבנית הצדיקה נפטרה. רבינו הזהירו, שלא יגלה מה שענינו ראו, אבל אחר הסתלקות רבינו הירבה לספר דברים נוראים שראו עיניו. באחת הפעמים סיפר: בשעות הלילה היה סגור ומסוגר לפני ולפנים בחדרו, ואיש לא הורשה להיכנס אליו, ואילו הוא, שלן בחדרו, **פעמים שמעו אוזניו קולות נעלמים של בכי ותחנונים... ואם כי לא ראה שום מראה, אבל שמע בבירור את קולותיהם**. עניין זה היה מפורסם בפולין, כפי שנשמע עוד מפי ישישים שהסתופפו בצילו.

פעם אחת ביקר רבינו אצל אחד מאנשי שלומו, שהתגורר בכפר הסמוך, בסוף פרודור ארוך שהסתיים בקיר ניצבה מראה, ואמר רבינו בהתלהבות: **"מי הוא בעל הצורה הזוה"ר?", וניגש לתת לו 'שלום' ואז התבררה העובדה, שרבינו לא ידע את מראהו.**

הישיש החסיד רבי משה בונים זצ"ל סיפר, כי היה פעם אצל רבינו בבוקר לפני התפילה, ולפתע נעצר רבינו ואמר: **"הנני רואה חשכות גדולה בעולם!"**. לאחר מכן נודע כי באותה השעה בדיוק הסתלק מהעולם הרה"ק האדמו"ר רבי יחיאל דנציגר מאלכסנדר זיע"א. (החומר ברובו מעובד מתוך הספר 'ארון עדות')

הגאון הרב רפאל יונה טיקוצ'ינסקי זצ"ל- נולד ב-י"ג בניסן ה'תרצ"ו (1936). כשהיה צעיר לימים משפחתו עברה לגור לרמת השרון על יד הפרדסים שבבעלותם. בסיום העבודה האבא נהג ללמוד עם רב המקום, הגאון הרב צבי יהודה אדלשטיין, אביהם של הצדיקים הרב גרשון אדלשטיין והרב יעקב אדלשטיין. למד בישיבת 'אור ישראל' לצעירים. בגיל 14 נכנס ללמוד בישיבת פוניבז' עד נישואיו בגיל 27. בהמשך עבר ללמוד בישיבת בריסק. כרווק נסע לשבתות לישיבת הנגב לומר 'חבורות' בישיבה. הנחיל לתלמידיו את שיטת הלימוד העיון המהיר המיוחסת למרן הרב אלעזר מנחם מן שך זצ"ל. ידוע היה במצוינותו בשקדנותו ובהתמדתו. הגאון רבי יהודה עדס סיפר, שכאשר רבינו היה בחור בישיבה, הוא היה חוזר לפנימייה מבית-המדרש בשעות הקטנות של הלילה. לפני שהלך לישון ביקש מחבריו שיבחנו אותו על מה שלמד באותו יום. **ההספק היומי שלו היה בין חמישים לשישים דפי גמרא, רש"י ותוספות**. גאון אדיר. שקדן עצום. לאחר נישואיו בשנת ה'תשכ"ג (1963) קיבל מתנה לחתונה מהגאון הרב יששכר מאיר פתק שבו רשם "הנך מוזמן לישיבתי לכהן כמגיד שיעור". בישיבה זו לימד כ-15 שנה ובה החדיר את השימוש בשיטת העיון המהירה הכוללת שינון בעל פה של דפי הגמרא וחזרה עליהם. שיעוריו הצטיינו ביכולת הסברה. בשנות השמונים הקים ישיבה בירושלים. קצב הלימוד בישיבה נקבע לעמוד בכל יום. הישיבה שכנה בבניין בית היתומים דיסקין בשם 'ישיבת מהרי"ל'. בשלהי שנת ה'תשמ"ה (1985) העביר את ישיבתו לירוחם. יחד עם הישיבה הגיעו גם אברכים מתלמידיו. כשהגיע לירוחם הוא היה הרב הבלתי רשמי של הקהילה. שימש כחבר נשיאות מפעל הש"ס העולמי. נפטר ב-י"ג סיוון ה'תשמ"ט (1989) לאחר שקיבל התקף לב. חי כ-53 שנים.

סבא (מצד האב): ר' אברהם יצחק. **אביו:** ר' ישראל מאיר. **אימו:** מרת חיה גיטל (בת ר' רפאל יונה ראם מברז', דיין בירושלים). **מילדיו:** ר' אברהם (מחבר סדרת הספרים 'תורת אברים'), ר' ד"ר שלמה (חוקר ישיבות ליטא ותנועת המוסר). **דודו:** ר' משה (המשגיח של ישיבת סלבודקה בבני ברק). **מרבתי:** הגאונים מרן הרב שמואל רוזובסקי, מרן הרב אלעזר מנחם מן שך, ר' יעקב ניימן, ר' יוסף רוזובסקי. **מספריו:** **יקונטרסי כור המבחן**- שו"ת על חלק מהסוגיות מסכת פסחים ומסכת סנהדרין **יושב ורפא לו**- שיחות ומאמרים על התורה והמועדים **יתורת אברים**- מאת בנו ר' אברהם ששילב דברים מתורת אביו **זיכרון רפאל**- ליקוט חידושי תורה מצאצאיו.

הגאון ר' נפתלי קופשיץ (מראשי ישיבת 'בית מדרש עליון' ורב קהילת חניכי הישיבות ברוממה) סיפר ששמע מפיו של הגאון ר' ברוך שפירא (ר"מ בישיבת 'קול תורה' בירושלים) שפעם הוא נסע באוטובוס עם רבינו. בדרך הם ראו מהחלון את הרב אורי זוהר (לאחר שחזר בתשובה כ-12 שנים קודם לכן). רבינו אמר לרב שפירא: "אתה רואה את הרב אורי זוהר? הוא שניה לי את החיים". הרב שפירא התפלא מאוד. ר' רפאל כבר היה גאון עצום עוד לפני שהרב אורי זוהר חזר בתשובה. איך בעל תשובה, אומנם לא טרי, יכול להשפיע השפעה כזאת אדירה על בן עליה כמו ר' רפאל? רבינו סיפר לו. הרב אורי זוהר היה צריך לשלוח את בנו לישיבה גדולה. הוא חיפש ישיבה שלומדים בה בקצב קצת יותר מהיר ממה שמקובל ברוב הישיבות הליטאיות. הוא קרא מכתבים של מרן הגרא"מ שך שהרבה לחזור על הטענה הזאת שצריכים ללמוד בקצב מהיר יותר, אבל הוא לא מצא ישיבה שמיישמת את מה שאמר מרן הרב שך.

הרב אורי זוהר ניגש אל מרן הגרא"מ שך ואמר לו: "ילמדנו רבינו, הרי אין שום ישיבה שעומדת בקצב שראש הישיבה שואף אליו. אולי הגיע הזמן להקים ישיבה שכן תעמוד בקצב הזה?". הרב שך ענה: "נכון, הגיע הזמן!". הרב אורי שאל: "איך עושים את זה למעשה?". הרב שך השיב: "כדאי לדבר על כך עם רבי רפאל טוקצ'ינסקי מירושלים, אולי הוא יוכל לעזור בעניין". הרב שך הזהיר את הרב אורי שלא יאמר זאת משמו, אלא יפנה לרב טוקצ'ינסקי בשם עצמו. הרב אורי הגיע לרבינו ואמר: "כבוד הרב, אולי הגיע הזמן שיקימו ישיבה שבה לומדים עיון בקצב מהיר יותר כמו שאתם לומדים, מספיקים מסכתות וסדרים שלמים ולא עוסקים זמן שלם בשבעה דפים בודדים". רבינו הסכים איתו: "בודאי שצריכים להקים ישיבה כזאת, אבל איך זה קשור אליי?". הרב אורי ענה: "אני חושב שכבודו מתאים לזה יותר מכל אחד אחר. הרי אתה למדת עשרות דפים ביום, כשהיית בחור בישיבה. אתה למדת את כל הש"ס עם ראשונים ואחרונים. מי כמוך יכול עוד להקים כזאת ישיבה שבה ילמדו לימוד יסודי בקצב מהיר יותר?". רבינו לא הבין מה הרב אורי רוצה ממנו ואמר: "ידידי היקר, אני ב"ה מסודר בחיים. יש לי שעות ארוכות ללמוד בלי עין הרע. אני מתפרנס בכבוד כמגיד שיעור בישיבה. יש לי תוספת מהמשרה שלי כראש כולל אברכים. יש לי עוד כמה משרות. ב"ה, לא חסר לי שום דבר. אני יכול ללמוד בשקידה ובהנאה. למה אני צריך פרויקט כזה על הראש שלי? ללכת ולחפש מקום, לאתר צוות, לגייס בחורים ולהתחיל לייסד ישיבה? הנח לי ואשאר במקום שבו אני נמצא היום".

הרב אורי זוהר נעץ בו מבט מלא משמעות ואמר לרבינו: "**גם אני הייתי מסודר! היה לי כסף בשפע. היה לי כבוד! אנשים העריצו אותי בארץ וברחבי העולם. הקריירה שלי רק הלכה והשתבחה ככל שעבר הזמן. לא היה חסר לי כלום!** אבל ברגע שהבנתי שרצון ה' הוא שאני אעשה משהו אחר, קמתי ועשיתי מעשה. נטשתי מאחורי את חיי העושר והכבוד. פניתי להיות בעל תשובה, עני ואביון, לא מחפש שום דבר, רק לעשות את רצון ה'. אתה שזכית לגדול על התורה והעובדה, אתה אומר לי שאתה מסודר בחיים ולכן אתה לא רוצה להקים ישיבה ולחולל שינוי בזמן שגם אתה מסכים שהוא נצרך ואפילו חיוני בעולם התורה?". "דבריו זעזעו אותי", רבינו סיפר, "האם הגענו לעולם הזה כדי להיות 'מסודרים'? זאת השליחות שלנו כאן? להתמקם במקום שנוח לנו ולהישאר בו כל ימי חיינו? כל אחד מאיתנו קיבל שליחות ואנחנו צריכים לבצע את השליחות שלנו. אחרי אותה שיחה עם הרב אורי זוהר קמתי והתחלתי להתארגן להקמת ישיבה, ואכן הקמתי את הישיבה בירוחם בעקבות השיחה הזאת. הוא אשר אמרתי שהרב אורי זוהר שניה לי את החיים!".

(מעובד מדברי הגאון ר' יחיאל צוקר שליט"א, מרבני ישיבת 'תורה בתפארתה', על השליחות של כל אחד ואחד-הופיע בלקראת שבת)

הגאון הרב חיים איצקוביץ זצ"ל המכונה ר' חיים מוולוז'ין: נולד ב-ז' סיוון ה'תק"ט (1749) בוולוז'ין. מחשובי תלמידיו של הגאון מוויילנה. רבינו לא רצה להתפרנס מהרבנות ולכן פתח חנות צמר בעיר וולקומיר, בה כיהן כרב. משנת ה'תקל"ד (1774) שימש בעידודו של הגר"א כרב העיירה וולוז'ין. נחשב כאבי הישיבות הליטאיות הגדולות. ייסד את ישיבת 'עץ החיים' בוולוז'ין. בשנת ה'תקמ"ט (1789) שימש כרב בוילקומיר ולאחר שנה חזר לוולוז'ין. מיום עומדו על דעתו התפלל במניין בלבד. פעם אחת היה בדרך במלון ושלח עגלות לכפרים הסמוכים כדי שיבואו להתפלל עימו מנחה בציבור. **גאון בנגלה ובנסתר.** ענוותן מופלא. זהיר בכל מעשיו. כל ימיו החיה רוח-שפלים כשהאיר להם פנים פיזר צדקות לנצרכים. מעולם לא פגע בכבוד אף אדם. נפטר בבלארוס ב-י"ד סיוון בשנת ה'תקפ"א (1821). חי כ-72 שנים.

סבא (מצד האב): ר' חיים. **אביו:** ר' יצחק (ת"ח ופרנס הקהילה בוולוז'ין). **אמו:** מרת רבקה (בת ר' ישראל הכהן רפפורט-אב"ד פיסק). אישתו: מרת שרה (בת ר' אריה לייב גינצבורג המכונה ר' לייב כתבן). **ילדיו:** ר' יצחק (מילא את מקום אביו אחריו), ר' יוסף משערשוב. **בתו:** מרת אסתר (נישאה לר' הלל פריד מגרודנא, לימד בישיבת וולוז'ין לצד חמיו). **אחיו:** ר' זלמן. **חתנו:** ר' הלל- כיהן כמו"ץ בקהילת הורדנא. **מרביתו:** ר' רפאל זיסקינד מהמבורג (רבה של מינסק), ר' אליהו זלמן (הגאון מוויילנה). ר' אריה לייב גינצבורג (מח"ס 'שאגת אריה'). **מתלמידיו:** הגאונים בנו, ר' יצחק, ר' אריה לייב שפירא (רבה של קובנה), ר' יעקב ברוכין (מח"ס 'משכנות יעקב'), ר' דוד טביל ממינסק (מח"ס 'נחלת דוד'), ר' יוסף פיימר מסלוצק, ר' אברהם שמחה מאמצ'יסלאוו. **מספריו:** **ינפש החיים-** מבוסס על הזוהר, עץ החיים וספרי קבלה נוספים. **רוח חיים-** פירוש על מסכת אבות **יחוט משולש-** שו"ת **יכתר ראש-** הנהגות **יכל הכתוב לחיים-** מתורתו.

כאשר נפוליאון בונפרטה כבש חלקים גדולים מרוסיה, הוא נהג מידי פעם להתייעץ עם גדולי ישראל אודות סיכוייו לנצח במלחמה. פעם אחת נפגש עם רבינו. הייתה זאת שעת לילה מוקדמת, כאשר הגיעו חיילי הצבא הצרפתי לחניית לילה סמוך לוולוז'ין. עיירה זו השוכנת על הצטלבות דרכים ראשיות, איננה עיר מבצר ונוחה להיכבש. רוב תושביה ברחו מאימת המלחמה או שהתחבאו מאחורי סורג וברית. כשנכנס שליחו של נפוליאון ושירי צבאו לעיירה, היא היתה שוממה מכל נפש חיה. רק מביהמ"ד של וולוז'ין בקע האור. הוא פתח את דלת ביהמ"ד. בקצה האולם ישב אדם בראשית שנות השבעים, בידו נר דולק, וספר פתוח לפניו. היה זה ר' רבינו. כל כך היה שקוע בתלמודו, שלא חש בקצין הנכנס ומתקרב אליו, אך משפתח זה בקולו הרועם, ניתר הרב ממקומו.

הקצין ניסה את כוחו של ר' חיים בצרפתית, אך משהראה סימנים כלא מבין את דבריו, עבר לדבר גרמנית, שואל את רבינו אם מבין שפה זאת. השיב לו רבינו: "איני בקי בה ביותר אולם אשתדל להשיב לך בשפה זו". "אם כך", אמר הגנרל, "אולי תגיד לי, היכן גר פה הרבי שלכם- חיים שמו, עליו שמענו רבות כיודע צפונות ועושה נפלאות". ענהו רבנו: "**חיים, האיש המבוקש על ידיך, נמצא כאן בבית המדרש. אך מה שאמרת, כי עושה הוא נפלאות, אין זה אמת.**"

הבין הקצין, כי הוא האיש המבוקש, ומיד ניגש אל העניין. "המלך בכבודו ובעצמו רוצה להיפגש איתך! עליך להמתין כאן!" - הפטיר, והלך. לא חלפה שעה וכיתת אנשי חייל באו במרכבה קרבית והסיעו את רבינו לאוהל נפוליאון המהודר אשר במרכז המחנה. בראותו את פני רבינו, המקרינים אצילות, שמח בונפארטה לקראתו. הוא פתח במה ששמע מיהודי המדינה, על כוחות נסתרים הטמונים בו כמחולל נפלאות. גם הפעם הכחיש רבינו בביטול כל קשר בינו לבין מעשי נפלאות. "**בסך הכל יהודי פשוט אנוכי השוקד ללמוד תורה, לא יותר.**"

שוב פנה אליו נפוליאון: "שאינך מסכים אודות סיפורי הנפלאות, ניחא, אבל שהנך איש חכם ופיקח, זאת כבר לא תוכל להכחיש. אם כן אמור לי, מה דעתך על עתיד מלחמה קשה זו שפתחת בה. האם כקודמותיה תסתים אף היא בניצחון גדול, או חלילה אסון נורא אורב לי אי שם בדרכי? חשוף מחשבותיך לפני בגילוי לב וללא כל פחד."

פתח ר' חיים וענה: "אמשול לך משל למה הדבר דומה? נסיך אחד עשה את דרכו במרכבה רתומה לארבעה סוסים אבירים ומשובחים, מטובי היחס והאיכות. והנה בהגיעו לתוך יער עבות מעדו רגלי אחד הסוסים לתוך ביצה טובענית, הסוס משך אחריו גם את שלושת חבריו, והמרכבה התהפכה על צידה. כל מאמצי העגלון והמשרתים לחלצם מן הבוץ עלו בתוהו. עברו שעות אחדות והנה איכר פשוט מתקרב עם עגלתו הרעועה, רתומה לשלושה סוסים כחושים, ואף הם החלו מועדים ושוקעים בביצה. אולם האיכר שלף תיכף את שוטו, הצליף על הסוסים, אלו אזרו את שארית כוחם, ופתאום משכו את העגלה אל מחוץ לביצה, ויהי הדבר לפלא בעיני הנסיך ומשרתיו.

ניגש הנסיך לאיכר ותמה: "לי ארבעה סוסים אבירים ומיוחסים, ולך שלושה סוסים צנומים ודקים. ובכל זאת דווקא שלך נחלצו ברגע אחד מהבוץ, ואילו שלי כבר שעות בבזבז ואיננו יודעים, כיצד לחלץ מהצרה". השיב האיכר: "ראה, הסוסים שלך טהורי גזע ומיוחסים המה. נטלת אחד מכאן ואחד משם, מהטובים והמובחרים שבכל מדינה. לפיכך, כשמצליף אתה על גבם, מושך כל סוס לרוח אחרת, ואינם מצליחים להתאחד למען המטרה. אדרבה, כשמוכה האחד, שמחים כל עמיתיו. **מה שאין כן סוסיי הדלים והכחושים כולם משפחה אחת המה, אמא ושני בניה. כשמכה אני את האחד, חשים זאת גם השניים האחרים ונחלצים לעזרתו.**"

"כיוצא בזה", אמר רבינו, "בעניין זה שאנו דנים בו, אתה כבוד המלך נפוליאון דומה לנסיך ההוא. לרשותך צבא אדיר מחומש ומאומן היטב, אולם מורכב הוא מצבאות שונים- אוסטריה, פרוסיה, ספרד ואיטליה, שנלוו לצבא הצרפתי תחת פיקודך. לפיכך, מתאמץ כל אחד מהם להסב לעצמו את תהילת הניצחון, ושמה בנפילת עמיתו בן ארץ אחרת. מה שאין כן צבא רוסיה, אף כי דל הוא באמצעים, כיוון שבנוי כמקשה אחת, מבני עם אחד הלוחם להגנת ארצו, הרי כל אחד חש בסכנה המשותפת, ועושים יד אחת לחרף נפשם למען הצלתם. מכאן, הוד מלכותו, נובע הפקפוק שלי בניצחונכם", סיים רבינו. **בהמשך המלחמה נחל נפוליאון מפלה גדולה ליד מוסקבה. לאחר מכן הוא נחל מפלה מוחצת במעבר הנהר ברז'ינה. כמעט כל חייליו אבדו בקרבות. הערכתו של רבי חיים מוולוז'ין התאמתה במלואה.**

מעשה באיש ציבור בשם ר' יצחק שגר בוולוז'ין, שהיה סוחר לפרנסתו ומידי פעם נסע לצורך מסחרו מחוץ לגבולות רוסיה, זכה אותו אדם לאשה חכמה וטובת לב שפנתה אליו לפני אחת מנסיעותיו, ואמרה לו: "בעלי היקר, בקשה לי אליך, אך אנא אל תשיבני ריקם!!!"- "מה בקשתך?" שאל ר' יצחק. "כיוון שידוע לך שמחמת יוקר הוצאות הדפוס, אין להשיג ש"ס שלם בעירנו, אז אנא ממך!! תקנה בבקשה ש"ס שלם בנסיעתך זאת, ואנו נפרסם בעיר שאפשר לבוא וללמוד תורה בביתנו, ובוודאי כאשר יבואו תלמידי חכמים לביתנו יביאו עמם ברכה, ונזכה לבנים תלמידי חכמים" ענתה רעייתו. "אעשה כרצונך", ענה בעלה ויצא לדרכו.

האיש חזר לביתו עם ש"ס שלם מפואר ויקר מאוד. כיוון שהתפרסם בעיר שבביתו של ר' יצחק יש ש"ס שלם, נהרו אליו תושבי העיר בהמוניהם, וביניהם תלמידי חכמים חשובים שהיו עוסקים במלחמתה של תורה בחדר הספרים, כשאשתו עומדת ומכבדת אותם בשתייה חמה. גם רב העיר, הגאון בעל ה"שאגת אריה" היה נוהג לבוא לביתם וללמוד בש"ס היחיד הנמצא בעיר, ובאחת הפעמים, כשראתה בעלת הבית את טרחתו של רב העיר, פנתה אליו ואמרה: "כבוד הרב, אנא אל תטריח את עצמך אלינו, אלא בכל פעם שצריך הינך לאחת המסכתות, שלח נא שליח אלינו, ואתן לו את המסכת בשמחה רבה שתלמד בה".

שמח מאד ה'שאגת אריה' על הצעתה הנדיבה, ומיד בירכה ואמר לה: **"הנני מברךך שאבינו שבשמים יתן לך שני בנים, האחד יזכה להפיץ את הש"ס בכל תפוצות ישראל, ואילו השני יהיה בקי בכל הש"ס בעל פה, ולא יצטרך אפילו לעיין בו".** "אמן", ענתה האשה בשמחה רבה, סמוכה ובטוחה היתה שברכה זו תתקיים בה. ובאמת התקיימה ברכת ה"שאגת אריה" במלואה, ומי הם שני בנים אלו? האחד ידוע ומפורסם בשם **ר' חיים מוולוז'ין, שיסד את ישיבת וולוז'ין המעטירה, ובאמת הפיץ ממנה תורה לכל ישראל, והשני הינו אחיו הידוע, ר' שלמה זלמן מוולוז'ין, שהיה בקי עצום בכל התלמוד, שמורו ורבו הגאון מוילנה לא זז מחבבו, עד שקראו "זלמן שלי".**

בספר 'אבי הישיבות' על תולדותיו של הרב מסופר: חבורה מיוחדת, מוקדשת ללימוד 'מידת הביטחון' היתה לרב. בשיעוריו לימד אותם חידושים וסיפורים מול נסיונות ומבחנים מדהימים בהנהגת ה' וגילויים מרתקים מהליכות קודשו. ר' חיים התגלה כמחנך ופדגוג מעולה, ומעל הכל כאיש קדוש וטהור, צדיק יסוד עולם: השעה היתה אז כבר קרוב לשתיים אחר חצות לילה, כאשר רבינו עדיין נשא את שיחתו לפני "חבורת הביטחון" מבני הישיבה. ר' חיים קטע את שטף דיבורו **וביקש לברר מה היא השעה, אולם כל תשובה לא הגיעה. בימים ההם, וביחוד אצל צעירים בני עליה, נכלל השעון ברשימת פריטי המותרות.**

ברשות בני החבורה, כמניין בחורים נבחרים, לא היה אף שעון אחד. לפיכך שב ר' חיים מענייני השעה לחיי עולם שהיה עסוק בהם, ומשאלת השעון עבר לסוגית הביטחון. **"תלמידים יקרים, נראה שעדיין לא רכשנו בליבנו ביטחון אמיתי, אם לא כן משמייים היו מזמינים עבורנו שעון, ואפילו כולו עשוי זהב".** עוד הוא מלבן את הסוגיה לגדריה כלליה ופרטיה, נכנס חייל רוסי. הציץ ימינה ושמאלה, וניגש בצעדים חפוזים אל ר' חיים. **"יהודי אני וגר בעיירה ליד לודז'.** נקראתי להתייצב בצבא. **אבי, גביר אדיר, העניק שלמונים לרופא הראשי שישחררני מהצבא. סמכתי על הבטחת הרופא, ובאתי לבד לקבל את תעודת השחרור ואפילו לא החלפתי את בגדי המהודרים בפשוטים. בהגיע תורי, התברר שטעה הרופא והחליפני באחר ואני נלקחתי לצבא.** כבר מספר שבועות נמצא במחנה, יהודי יחיד בין גויים רבים.

חוששני שהם יגנבו את שעוני היקר, שעון זהב. עתה ניצלתי חופשה קצרה מן המחנה ויצאתי לעיר. אריתי את האור הבוקע מבית המדרש, ונכנסתי. **בקשתי, מהרב, שיואיל לשמור את שעוני כפיקדון".** ר' חיים השתומם קמעה למראה החייל ולמשמע סיפורו המוזר, אך נאות ברצון לבקשתו. "ברם", הודיעו מראש, "עליך לדעת כי ביתי הוא כרשות הרבים, וכמי שמשדל להתרחק ממכשול, לא אוכל לקבל עלי אחריות שהשעון ישמר היטב". הרהר החייל ואמר: "רבי, הנני נותן לך את השעון במתנה גמורה. מוטב שיהיה נתון במתנה לרב יהודי, מאשר שיגנבו אותו". החייל יצא מהמקום. רבינו רץ אחריו להשיב לו את השעון, אך לא הצליח להשיגו. סיים ר' חיים את שיחתו: "הלוא שמעתם דברי מקודם, כי אילו זכינו, והיינו בעלי ביטחון באמת ובתמים, היו שולחים לנו שעון מן השמים, ואפילו מזהב. הרי לכם דוגמא מוחשית לביטחון בה' שעמד במבחן".

הרב הגאון נסים יגן זצ"ל: נולד בשנת ה'תש"א (1940). עוד בהיותו ילד רך לא פסק פומיה מגרסא. עשה כשהוא לילות כימים משקיע את כל כולו בעמלה וביגיעתה. בצעירותו למד בקרית-נוער בירושלים. לאחר נישואיו למד בכולל של הגר"י אונטרמן. שם קיבל סמיכה לרבנות, על אף שהיה אברך צעיר לימים. כבר באותה תקופה, נהרו אל ביתו בלילות שבת תלמידי ישיבת חברון לשמוע משיחותיו העמוקות, ומשומעי לקחו דאז היה הגאון הראשל"צ ר' יצחק יוסף (מח"ס 'ילקוט יוסף'). היו לו תפקידים בישיבות 'אור ברוך' ו'אוהל מועד'. היה שותף בהקמת קהילת 'אור שמח' בזיכרון יעקב, קהילה שמנתה למעלה ממאה אברכים. הוא סייע מאוד להצלחת המוסדות הללו. בשנת ה'תשל"ח (1978) הקים את מפעל חיוו: בית המדרש 'קהילת יעקב', השוכן בירושלים, וקרוי על שם אביו. ממייסדי תנועת "ערכים" ושנים רבות שימש בה בתפקיד בכיר, ערך והשתתף ב'סמינרים ליהדות'.

במשך שעות היה יושב ופותר בעיות, מברך ומייעץ ללא לאות ובשימת לב עד לפרטים הקטנים ביותר. לזוגות רבים הביא את האור והשלווה אל ביתם. הוא עצמו היווה דוגמא אישית לנשיאה בעול מטלות הבית, על אף סדר יומו הצפוף. השיב רבים מעוון באמצעות הרצאותיו. מסירות נפשו של הרב נודעה בחוצות: הרב נהג לנסוע בכל הארץ ולעורר כנסים והרצאות. **על אף שחלה במחלה קשה, לא ויתר והמשיך בפעילות הקודש של החזרת אנשים בתשובה.** כל מה שעמד בראש מעייניו של הרב היה ללא ספק **זיכוי הרבים.** היה גומא מרחקים ועושה הכול כדי שיהודי יקיים מצווה, ואפילו עבור קיום מצווה אחת. נפטר ביום שבת קודש, פרשת בהעלותך, י"ד סיוון בשנת ה'תש"ס (2000). ציונו בהר המנוחות, בירושלים. חי כ-59 שנים.

אביו: ר' יעקב (הישיבה שהקים הרב על שמו של אביו. היה תלמיד-חבר במשך שנים רבות למקובל ר' מרדכי שרעבי). **אמו:** רחל. **בנו:** רבי מאיר. **רבותיו:** האדמו"ר מאמשינוב, ר' אהרן קוטלר ובנו ר' שניאור. ר' נתן וואכטפויגל (המשגיח בליקווד), ר' חיים שמואלביץ (המשגיח ממיר). **מספריו:** **נתיבי אור-** הותיר קרוב לאלף קלטות המשמרות את שיחותיו המופלאות ומתוכם נכתב הספר.

בספר 'כוחה של שבת הרב יגן' הובאו הסיפורים המופלאים הבאים, המעידים כי ישנה השגחה בעולמו על כל צעד ושעל ועל העובדה כי הרב היה בעל רוח-הקודש: חייהם של בני הזוג ארצי שהתגוררו בבית שמש התנהלו בשלווה ובנחת, עד לאותו ליל שבת שבו חלמה הגב' חלום שממנו התעוררה בבעתה. בחלומה ראתה שלושה אנשים הלבושים כרבנים יושבים, ועל ברכיו של האמצעי הייתה מונחת תמונה גדולה של הרב. היא שמעה בברור קול שאמר לה: **"אחת המזוזות בביתך פסולה במילה 'בניך', שמו של הרב שבתמונה הוא רבי נסים יגן מירושלים, גשי אליו ורק הוא יבדוק את מזוזותיך"**. מבהלת התעוררה הגברת ארצי משנתה, ומיד בצאת השבת התקשרה לאחד מרבני העיר בית-שמש, וסיפרה לו על דבר החלום. היא הוסיפה, **כי מעולם לא שמעה את שמו של הרב יגן, ואין לה כל מושג למי כיוונו אותה בחלום הלילה.**

הרב גם הוא לא ידע במי מדובר, והא יעץ לה למסור את מזוזותיה לבדיקה אצל אחד הסופרים בעיר, ולהתעלם מהוראת הרבנים בחלום. אולם היא החליטה לנסוע לירושלים ולברר האם קיים אדם הנושא את השם הרב נסים יגן בירושלים. כשהיא מטפלת בשתי ילדות קטנות ובתינוק קטן בעגלה, עלתה הגברת ארצי לאוטובוס וירדה בשכונת 'מחנה יהודה'. היא ניגשה לאחדים מהולכי הרגל ושאלה על הרב נסים יגן. לבסוף אחד מהם שלח אותה לכיוון הישיבה.

פעימה נעתקה מליבה. אכן קיים רב בשם כזה! האישה טיפסה במעלה המדרגות, והתבוננה בתור הארוך שהצטופף מאחורי חדרו של הרב וביקשו להיכנס אל הקודש. היא, כמובן, לא חשבה להמתין עד לסיום התור, ושאלה את המזכיר, האם קיימת איזושהי אפשרות להציץ פנימה. בדיוק באותן שניות נפתחה דלתו של הרב, האנשים ששם יצאו והיא ניצלה את ההזדמנות להתבונן לתוך החדר. ההצצה הזו הכתה בה כבדק, היא החלה לרעוד בכל גופה ובלי שליטה יצא מפיה המשפט הבא: **"אותך ראיתי בחלום!!!"**. הרב סימן לה להיכנס פנימה, הציע לה כיסא וביקש, שתספר לו את כל הסיפור מתחילתו. הגברת ארצי חזרה ותיארה את דבר החלום שניצב בהיר מול עיניה. כשסיפרה, שראתה את תמונתו. ואז, הרים לפתע רבי נסים את קולו בדאגה ושאל: **"היכן המזוזות?"**

כששמע, שהגברת שלפניו לא הביאה אותו, יצר קשר עם בעלה וביקש ממנו לבוא מיד ולהביא את המזוזות. כשהובאו לפניו פתח אותן הרב, **וכולם ראו כי באחת מהן המילה 'בניך' הייתה פסולה!** עוד באותו יום השיג להם מזוזה כשרה, ונפרד מהם בלבביות, כשהוא מעניק כמתנת פרידה סידור עור בכריכה לבנה, ועליו הקדשה אישית בכתב ידו. בני הזוג יצאו לדרכם, אולם מאותו יום ואילך הייתה דלתו של הרב פתוחה לפניהם, והוא שימש כאבא טוב להם ולילדיהם.

באחת הפעמים הגיע הצדיק עם בני משפחתו לציונו של חוני המעגל, והם ראו שם אשה משתטחת על הקבר ובוכה בכי תמרורים. כשיצאה כעבור דקות אחדות, נגש אליה הרב נסים, ושאל בעדינות אם אפשר לעזור לה בדבר מה. מיד כשהבחינה בו האישה היא צנחה תחתיה כמתעלפת. כעבור דקות אחדות של בהלה שבה אליה רוחה, והיא סיפרה כי **היא החלה לסבול ל"ע מבעיה רפואית של חור בלב שהתהווה לה בפתע פתאום.** הרופאים הודיעו לה כי הבררה היחידה העומדת בפניה היא לעבור השתלת לב, וכמובן שהסיכון הכרוך בניתוח כזה גדול ביותר. "לאחרונה", הוסיפה האישה, "אני רואה שוב ושוב את אבי בחלום הלילה, והוא ציווה עלי ללכת לציונו של חוני המעגל, ואמר לי שלשם יבואו כמה רבנים, וביניהם הרב יגן. הוא יעשה לך תיקון והכל יעבור לחיים ולשלום. מעולם לא ראיתי את פני הרב", הודתה, "ולכן כל כך נבהלתי כשניגשת אלי ואמרת שאתה הרב יגן". הצדיק שאל אותה: **"היכן את גרה?"**, ומיד הורה לנהג לנסוע אל ביתה בחצור. הרב הצביע לעבר אחת המזוזות ופתח אותה. **התדהמה הייתה מוחלטת, כשגילו כולם כי במלה 'לבבכם' היה חור!** מיד לאחר מכן ערכו שלושה רבנים פדיון נפש עבורה וכעבור תקופה קצרה הודיעה להם האישה, כי הניתוח עבר בהצלחה.

פעם אחת סיפרו לרב כי אשה אחת הצהירה שאם הרב יביא לה כיסוי ראש היא מיד תכסה את ראשה. הרב בירר מיד מה הכתובת ולמרות שהאשה התגוררה בבית שאן, נסע הרב ללא כל שהיות מירושלים לביתה כדי שהאשה תכסה את ראשה. כך לגבי מטפחת ראש, שמירת שבת, טהרת המשפחה או כל מצווה.

ויפר אחיו של רבינו: כשנפטר הרב, הגיע יהודי בשם ישראלי מבית-שאן, וסיפר: הרב ניסים יגן היה בביקור בהרצאה באיזה בית, ושאל אותם: "למה לא עושים כאן שיעור בגמרא כל יום?". הם אמרו שאין להם גמרות. הרב נסע מיד באותו יום לירושלים, והעביר לו 70 גמרות של מסכת סנהדרין. הוא לא אמר "המתן". מספר אותו יהודי: "מאז בנו בית כנסת ולומדים שם 70-80 אנשים כל יום גמרא, וכל בתי הכנסת שבבית שאן למדו מהם קבעו שיעור גמרא בין מנחה לערבית".

מובא בחוברת על הרב יגן 'מילי דהספדא' סיפור נורא נורא על אחת הנערות שהתקרבה על ידו לתורה. יום אחד, צלצלה הנערה לרב וסיפרה בדמעות כי אמא שלה מאושפזת בבית חולים בצרפת והיא נמצאת במצב קריטי, הרופאים קצבו את ימיה והיא מבקשת לשאול אם מותר לנתק את האמא ממכשירי ההנשמה, כדי שהם יוכלו לשבת עליה שבעה ולהתכונן לחג פסח הממשמש ובא. הרב הבטיח לה שבלייל הסדר אמא שלה תצא מבית-החולים ותחזור לבית. חלפו מספר ימים וההטבה לא נראתה באופק, ושוב הנערה שואלת והרב משיב: "אני לא חוזר בי, היא תקום ובליל הסדר תהיה בבית!". כשהמצב הרפואי התדרדר, צלצל הטלפון בבהלה, "ענת הרופאים מבקשים לנתן אותה מהמכשירים", והרב בשלו: "בליל הסדר היא תהיה בבית", וכך היה! האם חגגה עם בתה את חג הפסח בביתה! מאוחר יותר סיפרה האמא שבזמן שמצבה הדרדר, נשמתה עלתה לבית-דין של מעלה. שם הודיעו לה שאכן הגיע זמנה, אבל יש רב אחד בירושלים שקוראים לו הרב נסים יגן, שלא מרשה לנו לקחת אותך, אז תחזרי לגוף.

הרב הגיע פעם לאחת הישיבות כדי לברר פרטים על בחור מסויים. והנה הוא הבחין באברך שיושב ועוסק בתורה בהתמדה רצינית. כבר במבט הראשון הבחין הרב יגן שבגדיו של האברך אינם הולמים את מעמדו: חליפתו דהוייה ובלויה, נעליו קרועים וכולו זועק דלות מרה. פליאתו גדלה שבעתיים כאשר נודע לו על רום מעלתו הגבוהה של האברך כתלמיד חכם מופלג בתורה וביראה, והפליאה הועברה לבירור אצל ראש הישיבה שהשיב שהוא יודע על מצבו הכלכלי הרעוע של האברך. הרב יגן לא החריש: "מחר אני רוצה לפגוש אותך בגאולה במקום פלוני בשעה פלונית", ביקש מהאברך. למחרת היום נפגשו השניים בגאולה, כשבסיום הפגישה יצא האברך ברכוש גדול: שתי חליפות בגדים, כובע חדש, מערכת הבגדים שלמה, נעליים וכל השאר. התשלום היה על חשבון הרב יגן, שהלה לא הכירו מעולם!

הרב הגאון מרדכי אליהו סיפר: פעם חסר לרב כסף לפרנס את הישיבה. הרב לווה \$10,000 מאדם עשיר, והבטיח שביום פלוני שיבוא, יתן את הכסף חזרה. ואף אם יבוא חודש לפני כן ויודיע לו שהוא צריך את הכסף, יתן לו את כספו בחזרה. אותו אדם הגיע לפני הזמן וביקש את כספו בחזרה. אמר לו הרב: "תבוא מחר בשעה ארבע ותקבל את הכסף". הגבאים אמרו לו: "מאיפה יש לך כסף, הרי יש לך מינוס בבנק, איך הבטחת להחזיר את הכסף?". אבל הוא אמר: "הבטחתי והקב"ה יעזור". למחרת בשעה ארבע בא העשיר לקבל את כספו. סגר הרב את דלת חדרו ובכה בדמעות שלישי: "ריבונו של עולם, אני לקחתי ממנו את ההלוואה לא בשבילי, אלא בשביל תלמידי חכמים שלומדים תורה. איך אני אתבזה, איך אני אעשה חילול ה'?". והנה, נקישות בדלת, הרב לא ענה. בא הגבאי ואמר לו: "יש בחוץ מישהו שרוצה לדבר איתך". אמר לו הרב: "תגיד לו, יותר מאוחר". אמר לו הגבאי: "יש לו רק מילה לומר לך". אמר לו הרב: "שיכנס". הרב לא הכיר אותו. אמר לו האיש: "אדוני הרב, יש לי סכום של עשרת אלפים דולר, קח". אמר לו הרב: "הלוואה או מתנה?". אמר לו אותו אדם: "לישיבה, קח". והלך לו אותו אדם. הרב פתח את הדלת ואמר לעשיר: "קח את כספך, תספור, הנה כספך".

בילדותו עלה בדעתו לנסוע לחו"ל כיוון שיש שם ישיבה גדולה שבראשה הגאון הרב קוטלר, ודווקא שם רצה ללמוד. איך ייתכן בחור צעיר יעזור את משפחתו ואת ביתו והכל למען אהבת התורה שהייתה לו. שקידתו והתמדתו בלימוד התורה היו לשם דבר, יחד עם ידידו הגאון ר' יצחק עבאדי הוא צלל בים התורה ובעיון ובחריפות האופינית לו והתעלה למעלות רמות ונשגבות. סברותיו היו מדודות וישירות כפלס, ומעולם לא הסכים לשמוע ולקבל מאחרים סברא בלימוד שאיננה ישרה ואמיתית לאמיתיה של תורה. בפסק הזמן שהוקדש למנוחת צהריים בשעה שהכל נחים ואוזרים כח לשעות אחר הצהריים והלילה, היה ר' נסים מתכנס בפינתו הוגה עמוקות במשנתו של המהר"ל. לימים סיפר שזכה לסיים את כל ספרי המהר"ל באותה שעת הפסקה.

ויפר הרב בנימין כהן: כשדפדפתי בין אוצרותיו של הרב זצ"ל הבחנתי בפיסת נייר עתיקה עליה רשום בכתב ידו: קבלות ב"ה בלנ"ד: א. לפני תחילת סדר שלישי לבדוק סדר היום שעבר ולהתכונן לקריאת-שמע וכן ליום הבא. ב. לבדוק ביטול תורה של כל יום וכיצד היה אפשר למנוע זאת, ולבכות על זה.

מובא בחוברת ההספדים שיצאה על הרב 'מילי דהספדא' סיפורים והנהגות מופלאות על הרב. סיפר הרב הגאון אריה שכטר: אחד הסיפורים ששמעתי מבעל המעשה שאמר לי: "תדע לך, פעם אחת נסעתי במשאית, והיה לי ניסיון גדול, לעבור עבירה נוראה, ולא יכולתי לשלוט ביצרי ועמדתי לעשות אותה. והנה אני רואה את הרב נסים יגן בהקיץ, כשהוא מדבר אלי מה גודל החטא, ופרשתי מיד במסירות נפש". "בחיי חיותו ראיתי אותו בהקיץ", כך סיפר בעל המעשה, ועוד הוסיף: "כל זה זיעזע אותי, ומיד נסעתי לר' נסים ואמרתי לו: רק שלוש שמי ציצית בזכותך, ועכשיו כבר עמדתי לעבור עבירה חמורה, ובאת אלי להזהיר אותי, הנה אני, בוא תחזיר אותי בתשובה שלמה!".

הרב בנימין סיפר: קלסר עב כרס מונח לפני ואני מחטט במכתבים המתעדים את קבלת הילדים למוסדות חינוך תורניים כשבציצים התחייבות לתשלום שכר לימוד (מאה ארבעים ושש לירות על שם הרב נסים יגן, ירושלים קרית צאנז בלוק 1 כניסה ב.). שכר לימוד הוא שילם, וגם לדמי כיס הוא דאג, אבל לצרכיו האישיים לא היה בידו אף פרוטה לפרוטה. חינוך הבנים עמד בראש מעייניו, חרף טרדותיו הרות וסדר יומו העמוס. גם כשהיה נוסע לחו"ל היה מתקשר לכל המלמדים של הילדים ומעדכן אותם שאיננו בארץ, והיה מתעניין במצבם של הילדים. כשהיה שב לארץ, היה נוסע בתחילה לישיבות לבקר את הבנים ורק אחר כך שב לבית.

הקלטות שבזכותם התקרבו רבים למורשת ולמסורת היהודית מקבלים בתוכם אגדות למכביר, אחת מהם מעניינת במיוחד: יהודי אחד מבני-ברק שמע את דרשותיו של הרב בבית וברכב. פעם אחת הוא רכש רכב חדיש מסוג יקר ביותר. לדתהמתו בליל שבת קודש לאחר סעודת שבת הוא מבחין שהרכב נגנב! עם שחר כשהשכים לצאת לתפילה לא האמין למראה עיניו. הרכב חנה שוב במקומו. על

השמש היתה מונחץ פיסת נייר שעליה נרשם "גנבתי, שמעתי, החזרתי". התברר שהגנב בנסיעה האזין לקלטת שהייתה בטייפ, וזו הייתה קלטת בנושא הגזל וחומרת העוון- והדברים עשו את שלהם עד כדי שהוא החליט להשיב את הגזלה לאלתר!

שחלה ונפל למשכב, כאב לו שאינו יכול להמשיך בעבודת הקודש. הוא התבטא לא אחת שהוא "פועל באמצע היום" ועדיין לא השלים את המלאכה. כל פעם שביקרוהו גדולי התורה התחנן בפניהם על חייו שהם קודש לכלל ישראל. גם כשסר למעונו של מרן הראש"ל הרב עובדיה יוסף ביקש לרפואתו - אך ורק למען כלל ישראל. בשבוע האחרון עורר את תשומת לב משפחתו שאמר "יש שריפה בסורזקין" (הרב התגורר ברח' זה). שריפה לא נמצאה אבל הוא המשיך שוב לומר "יש שריפה בסורזקין". במוצ"ש כשנפטר, הבינו את כוונתו.

אחד מבניו זוכר לילה אחד שראה את אביו יוצא מחדרו ומתלבש, נוטל ידיו וניגש לפינת הסלון ליד הסטנדר שמעליו מתנוססת מסגרת של "שיוותי ה' לנגדי תמיד". שם התפלל בהתלהבות גדולה. "מה קרה?". שאל בבהלה. אביו משיב לו ש"מישהו התקשר אליו מחדר לידה וסיפר שאשתו מצויה במצב קשה, וביקש ממני להתפלל ולהעתיק עבורה, וכך אני עושה". לשאלת הבן ותמיהתו אם הוא מכיר את אותו אדם שלמענו הוא מוותר על שעות השינה המצומצמות שלו, עונה אביו: "לא", והוסיף, "כשיהודי נתון בשעת צרה- חייבים לעזור לו, ולהתפלל עליו". במהלך הלילה עוד התקשר הבעל מספר פעמים כדי לעדכן את הרב, וזאת על-פי בקשתו האישית של הרב שיתקשר אליו במשך הלילה כדי לעדכן אותו במתרחש.

יפר בנימין: "זכורני בשמחת המילה של נכדו בין כסה לעשור, כשחזר מטיפולים קשים בחו"ל וגופו היה מצומק ותשוש, הבחנתי בו כשהוא מסתובב בין השולחנות ומשרת בפשטות את הסועדים, זה היה כל כך טבעי אצלו וכדבר המובן מאליה אצל הסובבים אותו. כך הייתה אצלו מידת החסד והדאגה לזולת".

הרב נסים יגן זצ"ל דרש במעשה- כיצד ניתן לקבל מתנת שמיים של תוספת חיים בזכות עזרה לעני: "תלמיד חכם אחד שהיה מחזר אחרי מצוות הכנסת אורחים והיה מוכן למסור נפשו עבור מצווה קדושה זו. הרב נשאל על ידי ידידיו: "והלא כבר נאמר כי תלמוד תורה כנגד כולם?". השיב להם: "אספר לכם דבר מה ותבינו. לפני מספר ימים הייתי חולה במצב קשה מאד. לפתע הרגשתי שנשמתי עולה לבין דין של מעלה והתחילו לדון אותי. והנה אני רואה אדם זקן הבא לקראתי ומוסר לדיינים פתק. הדיינים קראו את הפתק ומיד יצא כרוז שאמר לי 'חזור לעולמך!'.

"יצאתי מביית הדין ולא ידעתי לאן אני הולך, והנה שוב ניצב לידי אותו זקן ואמר לי: 'בוא ואראה לך את הדרך'. שאלתי אותו 'מי אדוני?'. והוא אמר לי: 'דע לך, שלפני שישים שנה, כשהיית ילד קטן נדמנתי לעירך, והיה המנהג בעירכם שלאחר תפילת ליל שבת כל יהודי היה לוקח עני לביתו. אני נשארת לבדי, כי לא היה מי שיאזן להכניסני לביתו, היות שמבגדי נדף ריח רע.

אתה ואביר יצאתם אחרונים, וראיתי שביקשת מאבירי שייקח את העני הזה עמכם הביתה', ואביר ענה לך שאיננו מסכים בגלל הריח הרע הנודף מבגדי. כך הלכתם לביתכם ועדיין נותרתי לבדי בבית-הכנסת. כשהגעתם לבית אתה סירבת לאכול ואמרת: "אם לא תביאו את העני לא אכול לאכול עמכם בסעודה זו".

אז שלחו אותך לקרוא לי ואכלתי עימכם. בזכות סעודה זו ניצלתי ממוות, כי היה זה אחר כמה ימים שלא הגיע מזון לפי. לימים כשנפטרת לבית עולמי, הייתי מצפה, מתי יגיע הזמן ואוכל לגמול עימר על החסד העצום שעשית עימדי. היום שהגעת לבית דין, נגזרה עליך מיתה, ולכן הנה אנכי ניצב לקראתך ללמד עליך זכות ובפתק כתבתי: 'ריבונו של עולם! גלוי וידוע לפניך, שכל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא'.

"והנה בזכות זה הוסיפו לי עוד שנתיים", סיים אותו תלמיד חכם לידידיו, את הסיפור הנורא: "הנכם רואים, כי קיבלתי שנתיים של חיים במתנה רק בזכות החסד ותמיכה בעני. לאחר ששמעתם זאת, האם אפשר להפסיק, ואפילו לרגע אחד, מעשיית חסד? הרי כל חיינו תלויים בכך".

הרב נסים יגן סיפר מעשה שבדידו הווה עובדה: "היה זה לפני שנים רבות, כאשר שהיתי עם בני בן השלוש בגבעת עדה, ליד בנימינה. התעכבנו מעט יותר מהמתוכנן, והיה חשש פן נאחר למועד היציאה של הרכבת. הרכבת הקרובה הייתה עתידה לצאת לדרכה בשעה חמש בדיוק, ואנו היינו במרחק חמישה קילומטרים מתחנת הרכבת".

"לא ידעתי מה לעשות, אבל בינתיים התחלתי לרוץ, למרות שלא היה שום היגיון בדבר, שהרי אין ביכולתנו לרוץ חמישה קילומטרים בפחות מחמש דקות. הבן שלי פנה אלי ושאל: 'אבא, למה אנחנו רצים?', ואני השבתי ואמרתי: 'הרכבת יוצאת בעוד חמש דקות, ואנחנו צריכים לעשות השתדלות לתפוס אותה!'. בני בן השלוש המשיך להקשות: 'ואם נאמר תהילים, זה יעזור?' ואני השבתי בחיוב. 'בוודאי, אמירת תהילים עוזרת תמיד' - ושנינו התחלנו לומר "שיר למעלות. בעוד אנו רצים, יצאה מחניית הבית שליידנו מכונית חדשה בנסיעה מהירה. לא הכרתי את הנהג, ומעולם לא פגשתי בו. אולם הוא עצר לפתע לידי וצעק: 'תכנסו מהר! אין זמן!!'. מבלי לחשוב פעמיים נכנסנו. לא ידענו להיכן הוא נוסע, אולם הבנתי, כי הוא בוודאי מתקדם ליעד, שאליו רצנו גם אנו- ויש סיכוי, שיוכל לקרב אותנו אל תחנת הרכבת". "הנהג מצידו, פתח בנסיעה מהירה, כמעט מטורפת. 'להיכן אתה מממהר?' שאלתי ותשובתו הכתה אותי בתדהמה: 'אני חייב להספיק להגיע לרכבת, שיוצאת בחמש! אסור לי לאחור!'. הסביר. ואכן, הגענו לתחנת ממש ברגע האחרון, כאשר הרכבת כבר צפרה בהכרזה על כוונתה לצאת לדרכה". "הנהג שלנו צפר גם הוא, ונהג הרכבת שהבחין בנו החליט לחכות ולהמתין עד שנגיע! כך הספקנו את הרכבת באופן בלתי הגיוני לחלוטין, וזאת רק בזכות הביטחון התמים והשלם בבואה העולם!".

לד סיפר הרב: שמירת שבת היא מילת מפתח בשמירה על חיינו. מי שמקבל על עצמו להתחזק בשמירת שבת, משפיע על עצמו שפע ברכות, "כי היא מקור הברכה". שני מקרים שטיפלתי בהם יוכיחו זאת, דבר והיפוכו: "במקרה הראשון פנתה אליי לעזרה אישה חולת סרטן: 'הרופאים מעריכים כי נותרו לי חודשיים לחיות', בכתה והתחננה על נפשה. אמרתי לה: 'אני מבטיח לך שתחיי עוד עשרים שנה, רק תבטיחי שלא תיסעי בשבת'. אולם היא חששה וסירבה להבטיח: 'אני לא מתחייבת', אמרה. אמרתי שגם אני לא מתחייב. אביה ובעלה נכחו במקום. האבא אמר לה: 'טיפשה שכמותך, הרי טוב יותר להיות דתיה בחיים מאשר חילונית בקבר!', אך בעלה חיזק את דבריה, וגם הוא אמר: 'גם אני לא מתחייב'. הם קמו והלכו, ואחרי שבועיים הצטערתי לשמוע שהיא נפטרה".

"לעומת זאת טיפילתי במקרה אחר שנהגו בו בחוכמה, והתוצאות היו הפוכות לגמרי. אישה ממושב מגדים שבצפון, ביקשה את עצתי. יש לה סרטן ל"ע, סיפרה, 'והרופאים לא נותנים לי סיכויים, המחלה התפשטה בגופי ואין לי יותר מכמה שבועות לחיות'. אמרתי לה שאני יכול לעזור לה רק בדבר אחד: 'מקובל בידי שמי שמבטיח לשמור שבת, טהרת המשפחה ותפילין, אם עושים לו פדיון נפש, הוא יחיה'. 'זאת אומרת', הבינה האישה, 'זה מחייב גם את בעלי'. 'איפה הוא?' שאלתי. 'בעבודה', ענתה. אמרתי לה: 'תגידי לבעלך שעדיף שיבוא אלי מאשר להלוויה שלך'. היא התקשרה אליו למוסך ואמרה לו: 'הרב יגן אמר, שתבוא אליו או ללוויה שלי, מה אתה מעדיף?'. הוא הגיע מיד, מבוהל. אמרתי לו: 'עליכם לחתום שתשמרו שבת, טהרת המשפחה ותפילין'. הם חתמו מיד. עשינו פדיון נפש. אחרי יומיים נסעה האישה לבית החולים רמב"ם בחיפה, ושם עשו בדיקת סי.טי. והתברר שכל הגידולים נעלמו כלא היו. 'במגירות שבמשרדי מונחים העתקים של שתי בדיקות סי.טי. אחת לפני שחתמו לשמור שבת, והשניה אחרי שחתמו. בדיקה אחת מעידה על המצאות המחלה והתפשטותה, ואילו השנייה מראה שהכל נעלם. כל זאת בזכות השבת! ".

המקובל רבי ששון לוי זצ"ל- נולד באיזור כפרי הסמוך לעיר בגדד שבעירק. התייתם מאביו כשהיה בגיל ארבע שנים בלבד. בהיותו בן שמונה שנים החל ללמוד במדרש תלמוד תורה שליד מדרש בית זלכה והחל לעלות במדרגות התורה הקדושה והשיג ידיעות רבות ובקיאיות עצומה בש"ס ופוסקים ראשונים ואחרונים. עוד בטרם הגיע לשנתו העשרים קיבל סמיכת חכמים "יורה יורה" חתומה ע"י גדולי רבני בגדד וחכמי המקלסים את בקיאותו המדהימה.

הקפיד לטבול יום יום במקווה טהרה שבעירו בגדד כמנהג חסידים ואנשי מעשה. כששמע רבינו על שיירה העומדת לעלות לארץ ישראל, והוא בן 21 שנים, תיכף ומיד, ללא שהיות וללא המתנה עלה לארץ הקודש והתיישב בירושלים. כשעלה להשתטח על קבר רחל אמנו ע"ה נפתח לו הסידור בשבע ברכות של החופה. אז ידע, שזה רמז שאשתו לעתיד תיקרא רחל. קבע את דירתו בשכונת בית ישראל סמוך לעיר העתיקה. אחד ממקורביו, שהיה עשיר, ראה את מצוקת המקום בדירה זו והציע לרב דירה מרווחת בקטמון, אך רבינו סירב לעקור מדירתו, כי רצה להיות קרוב למקום המקדש שייבנה במהרה. למד בישיבת פורת יוסף שמול הכותל המערבי.

במשך למעלה מארבעים שנה! היה שרוי יום יום בתענית, היה אוכל רק בלילות. **בקי היה בכל שטחי התורה ובכל הש"ס בעל-פה, בכל המדרשים, והזהר הקדוש ובקבלה.** עם כל זה לא היה מחזיק את עצמו כלל, **בעל ענוה מופלאה. בעל רוח-הקודש. מהצדיקים הנסתרים!** לא עבר עליו חצות לילה בשינה, יום-יום היה מתפלל בהנץ החמה ומוסר נפשו בתפילה על כלל עם ישראל. ברכתיו של הרב לא הלכו ריקם ורבים נרפאו. נפטר ט"ז בסיון ה'תשנ"ב (1992). ציונו בהר-המנוחות שבירושלים.

אביו: ר' משה. **אמו:** מרת לאה. **אשתו:** מרת רחל למשפ' דורי. **מרבותיו:** ר' צדקה חוצין. **חברותא:** המקובל ר' אפרים הכהן, המקובל ר' יעקב חיים סופר, המקובל ר' יהודה צדקה, הצדיק הנסתר חכם מנחם מנשה, המקובל ר' שמואל דרזי. **בנו:** ר' בנימין (אב"ד בירושלים). **מספריו:** **נר ששון**- תולדות חייו וסיפורי ניסים.

מספר הגאון הרב זמיר כהן שליט"א (מארגון הדברות): כילד, זכורה לי היטב דמותו של המקובל הרב ששון לוי זצ"ל עם גלימתו ומצנפתו, הוא היה מופיע לפתע בתחילת הרחוב, צועד בצעדים מהירים, וכבר היה בסוף הרחוב כשפיו אינו פוסק מלמלמל דברי תורה. כשדמותו ההדורה הייתה נראית, היו כל הילדים מפסיקים את משחקם ורצים אליו לנשק את ידו. ומה הוא היה מברך? היה מניח את ידו על ראשו של כל ילד תוך כדי הליכה, **אבל פיו היה ממשיך לדבר בדברי תורה. זה היה מוסר השכל לכל החיים, עד כמה צריך ואפשר לנצל כל רגע.**

הרה"ג ר' יהודה צדקה למד שנים רבות חברותא עם רבינו. **כאשר הגיע תלמיד, היו מכסים את ספר הקבלה, ומראים כלפי חוץ גמרא.**

מורינו ורבינו הרב יהודה צדקה זצ"ל היה מפנה אליו אנשים הזקוקים לברכה וישועה והיה אומר להם שברכתו של חכם ששון לוי כברכתו של ה'בבא סאלי' אין צורך לנסוע לנתיבות, יש לנו כאן 'בבא סאלי' ממש שכל ברכתיו מתקיימות. ואכן תפילותיו הושיעו רבים, ובכל המקרים שהוצרכו לנתיבות מסובכים היה מברך ומיד היו נרפאים.

מעשה באברך, שאשתו קשתה ללדת, והפנוהו לחכם ששון לבקש את ברכתו, משברכו שב לבית-הרפואה שם נאמר לו, שלפתע ב"ה הכל הסתדר והבעיה שהייתה חלפה כלא הייתה וילדה אשתו בקלות, משנאמרה לו השעה, שבה ילדה, מצא, שהייתה זו בדיוק, כשסיים רבינו את ברכתו, ומאז בכל פעם שאשתו נכנסה לתשיעי היה בא לצדיק לקבל את ברכתו ללידה קלה. פעם טעו האברך ואשתו בחשבונם, ובא האברך באמצע החודש השמיני לבקש את ברכתו של רבינו, אבל חכם ששון לא ברכהו, רק אמר לו: "הקדמת, הפעם עדיין לא הגיע הזמן, כשיגיע הזמן תבוא". מששב האברך לביתו עבר עם אשתו שנית על החשבון ומצאו שטעו בשבועיים ימים, ומששב בזמן נתברך, ושוב ילדה אשתו לידה קלה.

כשאחד מתלמידיו של הגאון הראשל"צ חכם מרדכי אליהו זצוק"ל נכנס אליו בוכה ושח בפניו את צרתו, אודות בתו שחלתה באופן קשה והרופאים אינם מאבחנים את מחלתה ומצבה הולך ומידרדר עד כדי פיקוח נפש. שאלו חכם מרדכי אליהו: **"אצל חכם ששון כבר היית?".** משהשיב האב בשלילה, זירזו הצדיק ואמר לו, שירוצ' מיד לביה"כ 'בורוכוב' בשכונת הבוכרים, ושם ימצא את רבינו ויבקשהו שיברך את בתו. אותו תלמיד רץ לביתו ולקח את בתו עמו ונסע מיד 'בורוכוב'. כשראה אותו רבינו ניגש מיד לילדה, אחז באצבעותיה ומלמל דקות ספורות מילים, שלא הבין מהם האבא כלום, ובתום קריאתה צעק בערבית: **"חאלס!!!"** (די). כך חזר הדבר ונשנה מס' פעמים, עד שאמר לו רבינו: **"לך לבית, הכל בסדר"**. מאותו רגע חזרה הילדה לעצמה, ואף הרופאים נדהמו מכך, שהמחלה פסקה והלכה לה. למחרת שב האב לביתו של חכם מרדכי אליהו שאמר לו: **"דע לך, בגופה של בתך נכנסה רוח רעה, וכידוע שכדי להוציא רוח צריך עשרה מקובלים ותיקונים גדולים, אבל לחכם ששון לבדו יש כח להוציאה, כיוון שרוב ימיו מתענה הוא, ובשמים לא יכולים לסרב לחכם ששון!"**.

באחד הימים ביקש רבנו להקביל פניו של ה'בבא סאלי' בנתיבות, מיד כשנכנס אל הקודש פנימה, הושיבו ה'בבא סאלי' לצידו וביקש, שיכינו עבורו כוס תה, וכיוון שהיה רבנו שרוי ארבעים שנה רצוף בתענית מיד יום ביומו, הייתה זאת הפעם הראשונה, שניאות לשבור את צומו לכבוד ה'בבא סאלי' וברך ולגם מהכוס, כשסיים לשתות, לקח ה'בבא סאלי' את הכוס ולגם משיירי הכוס.

הגאון הרב גדליה נדל זצ"ל- נולד בשנת ה'תרפ"ג (1923) בשאוולי ליטא. בשנת ה'תרצ"ז (1937) הרב ראובן טרופ הציע לאביו של רבינו שהתיישב בבלפוריה לשלוח את בנו לישיבה התיכונית-חרדית הישוב החדש בתל-אביב ואכן רבינו כשהיה בן 14 עלה לארץ ולמד שם. בהמשך למד בישיבת לומז'ה שבפתח תקווה. לאחר נישואיו מרן החזון אי"ש מינה אותו כרב של שכונת 'זכרון מאיר' בבני ברק. בהתחלה התגורר בירושלים סמוך לחותנו, בהמשך עבר לגור בבני ברק. למד בבית מדרש ביהוד ונהג לחזור לביתו פעם בכמה ימים. לאחר פטירת מרן החזון אי"ש היה מהבולטים בין רבני חוג חזון אי"ש.

לאחר מכן מונה לר"מ בישיבת 'בית ישראל' ו'דמשק אליעזר' של חסידות ויז'ניץ למשך תקופה קצרה. בהמשך מונה להיות אחד מראשי כולל חזון אי"ש, תפקיד שבו החזיק עד שנותיו האחרונות. רבינו לא רצה להתפרנס מלימוד תורה ולכן עבד בעצמו בייצור דבש, שיווק ביצים, רקיחת חומרי ניקוי ואף שימש כפועל בניין וקבלן. במיוחד נודע בייצור יין שהיה ידוע בכינוי 'יין נדל'. פרנסתו הייתה בדוחק ושנים רבות משפחתו חיה בעוני חריף. לאחר פטירת רעייתו נותר לגדל את תשעת ילדיו שכולם היו אז רווקים.

גאון ובקיא מדהים בכל חדרי התורה. לא הייתה סוגיה בש"ס שלא עבר עליה בעיון עמוק. הגאון ר' יעקב ישראל קניבסקי (הסטייפלר זיע"א) העריך את רבינו מאוד ואמר עליו: **"בכל דור יש תלמיד חכם כדוגמת האבן-עזרא, ובדורנו הוא הרב נדל"**. כאשר הרב ניסים קרליץ הספיד את רבינו הוא אמר: "אומנם היום אין דין של תלמיד חכם, אך לרבי גדליה היה דין של תלמיד חכם". כך גם ה'חיי אדם' כותב: "אין תלמידי חכמים בדורנו, אבל יש יוצאים מן הכלל. גם בדורנו ראינו את היוצא מן הכלל, הגאון הרב גדליה נדל". נפטר ב-ט"ז סיוון ה'תשס"ד (2004). חי כ-81 שנים.

אביו: ר' ראובן השיל. **אימו:** מרת הניה. **אשתו:** מרת שרה רחל (בת ר' אליהו יהושע ויינר, תלמיד ה'חפץ חיים'). **מילדיו:** תשעה ילדים- הבכור, ר' יוסף שמואל (ראש כולל 'אוהל יעקב' וחתן ר' יצחק וסרמן). **מרבותיו:** הגאונים ר' אברהם ישעיהו קרליץ (ה'חזון אי"ש'), ר' יואל קלופט, ר' אלעזר מנחם מן שך, ר' שמשון אהרן פולנסקי. **חברותא:** מרן שר התורה, הגאון ר' חיים קניבסקי (במשך שנתיים למד בחברותא את כל הש"ס). **מתלמידיו:** ר' ליפא דב וינטרוב, ר' דוד שמידל, ר' יהודה בויאר, ר' אברהם גנחובסקי, ר' אברהם שלינגר, ר' דוד פרנקל (משמשו של החזון אי"ש, שהיה גם משמשו של הרב נדל), ר' יוסף רוט, ר' חזקיהו יוסף שרייבר, ר' חזקיהו אברהם ישעיהו טורצ'ין, ר' יצחק שילת. **מספריו:** יחידושי ר' גדליה ישיעורי ר' גדליה יבתורתו של ר' גדליה.

בצעירותו רבינו למד אצל הגאון ר' יואל קלופט זיע"א, אשר שם לב למקוריות ועצמאיות הרבה של רבינו וחשש ממנה. לפיכך הוא החליט לקחת את הבחור הצעיר אל החזון אי"ש כדי שישוחח איתו ויורה לו דרך ישרה. החזון אי"ש שוחח עם רבינו אבל לא אמר לו דבר בהקשר לעניין שבגינו הובא אלא האזין לדבריו ונשא ונתן איתו בדברי תורה. כאשר ר' יואל היה עם החזון אי"ש ביחידות, הוא שאל אותו מדוע הוא לא אמר לו דבר. החזון אי"ש השיב לו: "אינכם רואים?". כשראה כי ר' יואל לא יורד לסוף דעתו ואמר:

"ר' יואל, מה קרה לך, יש עליי קדושה!". כך מרן החזון אי"ש התבטא על רבינו ואמר: **"הבחור גדליה הוא כאחד מן רבותינו האחרונים"**. גם גדולי ישראל אחרים התבטאו ואמרו, כי הוא **שייך לדור של לפני מאתיים שנה**. כאשר הגאון ר' נחום הלפרין זצ"ל שאל את מרן החזון אי"ש, לפני מי יבואו לאחר אריכות ימים ושנים, מרן החזון אי"ש הראה על ר' גדליה. ר' נחום שאל: "כשמדברים על גדלותו בלימוד - הרי שהוא באמת גדול. אבל בצדקות, מהו?". הצדיק ענה ללא היסוס: **"הוא גם גדול בצדקות!"**.

בחיינו האישיים היה סגפן קיצוני. חי בדירה קטנה ודלה והטיף לריחוק ממותרות. בשל הקפדתו בענייני כשרות נמנע מאכילת מוצרים תעשייתיים. אכל בשר משחיטה פרטית והסתפק במוצרים מתוצרת בית. **מעולם לא אכל גלידה, שכן מאכל זה גילם בעיניו את האכילה לצורך תענוג בלבד**. כאשר שמע שאברך התקין בביתו מזגן (כשלא היה הדבר נפוץ) הפסיק את המלגה לאותו אברך ואמר שאין זה מתאים לאברך לחיות במותרות.

תקופה קצרה שימש כראש ישיבת ויז'ניץ. כששאלו את האדמו"ר מוויז'ניץ איך הוא לקח לישיבתו החסידית ראש ישיבה ליטאי ענה להם - הוא קוצקר (עיירה חסידית בפולין שנודעה בחריפותה). תלמידיו החסידים רצו להתגרות בראש הישיבה הליטאי ואמרו לו: "נראה את כוחך בספרי החסידות". רבינו אמר להם שהם יכולים להביא איזה ספר חסידי שהם רוצים. הם הביאו לו את ספר התניא שנחשב כקשה מאוד. להפתעתם של תלמידיו לא היה גבול כשנוכחו לדעת שהרב הליטאי מפגין שליטה ובקיאות מדהימה בספר.

מידת האמת שלו הייתה מופלאה. פעם אחת עסק בסוגיה במשך חודש שלם ולא השאיר 'אבן על אבן'. לאחר מכן גילה שהדרך בה למד את הסוגיה לא הייתה נכונה. הצדיק אמר ללא היסוס ללוקחי שמעו: "טעיתי, כל מה שלמדנו בסוגיה- בטעות יסודי". לתדהמת כל השומעים רבינו חזר לתחילת הסוגיה.

כשראה פעם את ידידו בשבת אחרי הסעודה הולך עם הידיים מאחורי הגב, אמר לו כשהסלידה נראית על פניו: "איך אתה הולך עם גאוה כזאת?". רבינו לא סבל שום תואר. המקסימום שמוכן היה לקבל היה ר'. כשיצא מביתו פעמים רבות יצא לרחוב בלי בגד עליון. רבים הכירו אותו מהיינות המפורסמים אשר סחט וייצר בעצמו וממכירת הביצים והדבש אשר מכר בביתו בפשטות מדהימה שהסתירה את גדלותו. לאחר פטירתו רבים הוכו בתדהמה ממש!

המקובל הגאון הרב יעקב נחמני זצ"ל - נולד בשנת ה'תרל"ב (1871) בעיר מרקש שבמרוקו. משפחתו מיוחסת לרי"ף ולרמב"ן, ודרכם לדוד המלך ע"ה. משחר ילדותו ניכרו בו אצילות נפש ומידות נעלות: צניעות ויראת חטא ומעל הכול אהבת תורה, שלא ידעה גבולות. על שקדנותו המופלאה מסופר, כי הנוהג היה שכל תלמידי הישיבה היו חוזרים לבתיהם לסעוד את ארוחת הצהריים. לא כן רבינו, שרצה לנצל גם את הפסקת הצהריים ללימוד התורה. על כן הביא איתו לישיבה לחם לארוחת הצהריים, כדי שיוכל להמשיך ללמוד ולנצל את הזמן. חייו לא היו קלים. שמונה מילדיו ל"ע נפטרו בצעירותם. לפרנסתו עבד כצורף. אך גם בעת שעבד, לא פסק מלימוד התורה.

כשהגיע לגיל חמישים עזב את מלאכתו לגמרי והתמסר ללימוד התורה ולכתיבת ספריו. מרבניה החשובים של העיר מרקש. נודע כת"ח וכמקובל גדול. ענוותן מופלא. מלומד בניסים. כשהיה עובר ברחובות, לא היה מרים את עינו מחוץ לארבע אמותיו. במשך עשרות שנים היה לראש חברת הזוהר בעיר, ופעם בשבוע היו עושים תיקון כרת במשך כל הלילה. ביום פטירתו כאשר אנשי חברה קדישא ותלמידיו החלו לקרוא את תיקון יציאת הנשמה, לפתע התרומם רבינו ממשכבו ואמר: "פנו מקום לצדיקים, שבאו מעולם האמת ללוות אותי!". מיד קרא את הפסוק 'שמע ישראל'. כאשר הגיע לתיבת 'אחד' יצאה נפשו הטהורה במיתת נשיקה. נפטר ב-ט"ז סיון ה'תשט"ו (1955). חי כ-83 שנים ונטמן במרקש. ב-ט"ז חשוון ה'תשס"ה (2004) הועלו עצמותיו הקדושות לארץ ישראל והוא נטמן בהר המנוחות בירושלים. אנשי החברה קדישה, שטיפלו בהעברת גופו הטהור סיפרו, שעצמותיו נשארו בשלמותן, והיו מצוחצחות ומבריקות.

אביו: ר' שלמה. **אישתו:** מרת רינה (לבית רובאס). נישאה בהיותו בן שבע עשרה שנים בשנת ה'תרמ"ח (1888). **מרבותיו:** הגאונים ר' אלעזר הלוי, ר' דוד סויסה, ור' מרדכי אסבעוני. **מתלמידיו:** הגאון ר' לוי סעדיה נחמני. **ילדיו:** שמונה ילדים נפטרו בחייו. נשארו בחיים: ר' לוי סעדיה, ר' גבריאל ומרת רבקה. **מספריו:** **מעט דבש** - פירושים על התנ"ך. **בית יעקב** - דרשות. **ירוח יעקב** - דרשות. **לקח יעקב** - ביאור על מסכתות הש"ס. **טוב טעם** - על שו"ע אורח חיים. **מעין גנים** - על 'פתח אליהו'.

בשנת ה'ת"ש פרצה מלחמת העולם השנייה. רבינו נפל למשכב. מחלה קשה ל"ע פקדה אותו. מצבו החמיר מיום ליום. בני הבית הזעיקו אליו רופא נוכרי שהיה מומחה בעיר. אותו רופא, שלא היה 'אוהב ישראל' בלשון המעטה, לאחר שבדק את רבינו, אמר בנימת זלזול לבני הבית: "אין לאביכם עוד הרבה זמן לחיות. אני מעריך, שלא נותרו לו לחיות יותר משלושה ימים!".

רבינו, ששמע את דברי הרופא, על אף סבלו התקומם בשארית כוחותיו ואמר: "איך אתה מעז לקבוע את גורל חיי. וכי בידך החיים והמוות? עוד תראה, כי ה' יתברך ישלח לי מרפא ואני אאריך ימים עוד חמש-עשרה שנים. ואילו אתה, שבוטח בכוך ובבריאותך, דע לך כי לא נותרו לך לחיות אלא שלושה ימים. תדע, כי יש מושל בכל הארץ, שהוא קובע, מי יחיה ומי ימות!". הרופא גיחך ויצא מפתח הבית. **עוד באותו היום כבר התאושש רבינו וקם על רגליו, וחזר לסדר יומו כהרגלו בקודש. ואילו אותו רופא נפל למשכב, ואחרי שלושה ימים מת מחוליו. דברי רבינו התקיימו במלואם, והוא האריך עוד חמש-עשרה שנים.**

פעם בעת שלמד אצל רבו הגאון החסיד רבי דוד סויסה, היה רבינו צריך לרבו באיזה עניין בביאור הסוגיה הנלמדת. השעה הייתה כבר שעת לילה מאוחרת. באותה השעה היה הגאון סגור בחדרו לבל יפריעו איש בלימודו. לא היה זה יאה להפריע לרבו בעת לימודו בשעה זו. אך את רבי יעקב הטרידה קושיא שלא נתנה לו מנוח ומאהבת התורה שבערה בו, לא יכול היה לדחות את הקושיא למחר. בצעדים זריזים פסע לעבר חדרו של הרב. כשהגיע בסמוך לחדר, שמע מעבר לדלת קול לא מוכר של אדם נוסף, שלומד עם הרב. אותו הקול ערב לאוזנו מאוד. סקרנותו גברה עד מאוד. הוא הציץ מבעד לסדק הדלת וראה כי לפני רבו יושב איש זקן ונשוא פנים, שאור יקרות זורח מפניו. הוא נרתע לאחוריו וחשב להמתין לרבו, עד שיסיים את לימודו עם אותו זקן. כך עמד על מפתן הדלת והמשיך להאזין לנעימות לימודם.

לאחר מספר רגעים חש בעייפות ובכבדות בכל גופו, והוא ישב על המפתן. לא חלף זמן רב ורבינו צנח בשינה עמוקה. לפנות בוקר רבו פנה לצאת מחדרו לתפילת שחרית, והינה הוא נתקל בר' יעקב שישן. נחרד הגאון לשלום תלמידו, והקיש קלות במקלו על הארץ. רבינו הקיץ מתרדמתו ולהפתעתו הוא רואה את רבו מולו, ששאל אותו: "מה הביאך לכאן?". ביקש ר' יעקב סליחה וסיפר, כי הטרידה אותו קושיא, שלא נתנה לו מנוח. אך כאשר הגיע לפתח החדר, ראה את רבינו לומד עם זקן נשוא פנים, שאינו מכיר, ועד שהמתין שהרב יסיים את לימודו עם אותו זקן - נרדם בפתח הדלת. הגאון השתומם בשומעו את דברי רבינו ובהתפעלות גלויה אמר לו: "בני, תלמידי היקר! דע לך, מאחר וזכית לראות את פניו של אותו זקן ואף שמעת את קולו, אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא. דע לך, שזכית לחזות בפניו של אליהו הנביא זכור לטוב. על כן מובטח אתה, שתזכה לאריכות ימים ושנים, ותעלה במעלות התורה הקדושה".

ביום השלושים לפטירת רבינו, הבית בו היו גרים, הייתה בו עליית גג קטנה. אל העלייה הובילו מדרגות. הימים היו ימי תמוז לוחטים, ובנו ר' גבריאל ישן ליד המדרגות מפאת החום בקרקע הבית. היה בזה סיכון גדול, מפני שבמרקש, בגלל החום המדברי, הייתה נוכחותם של עקרבם ונחשים מצויה. בחלום הלילה רואה הרבנית את רבינו יושב בתחתית מדרגות העלייה בביתם ליד בנו ר' גבריאל. הרבנית שאלה בחלום: "מדוע בחרת לשבת על המדרגה?". "כדי לשמור על בני גבריאל", השיב. בבוקר קמה הרבנית, ניגשה לסדר את המצעים ולהחזירם למקומם. כאשר הרימה את הכר, עליו ישן בנה, ראתה לתדהמתה עקרב ענק מסוכן, שהיה תחת הכר. אז הבינה את משמעות החלום - מדוע היה צריך בעלה הצדיק לבוא מעולם האמת לשבת ולשמור על הבן. (הסיפורים מעובדים מתוך 'לקח יעקב' של רבינו).

המקובל הרב יעקב חֲדָאד זצ"ל - נולד בליל שבת, כ"ה אלול שנת ה'תרל"ב (1872) באי ג'רבה שבתוניסיה. בצעירותו למד אצל הגאונים ראב"ד רבי יוסף ברבי (היה רבו המובהק), ר' עטיה יאנה, ר' ניסים סיסי הכהן יחד עם חבריו הגאונים ר' משה כלפון (מח"ס שו"ת שואל ונשאל) ור' ציון הכהן יונתן (מח"ס שערי ציון). בהמשך רבינו למד גם את תורת הנסתר. שקדן גדול בתורה. נידד שינה מעיניו. כל הזמן עסק בתורה הקדושה. בכל עת ובכל זמן, בלכתו בדרך ובשבתו בביתו. הקפיד להשכים קום בחצות הלילה, לקרוא תיקון חצות ולהתאבל על חורבן בית-המקדש. עם זאת היה צנוע ונסתר במעשיו ובתורתו. **התנהג בענווה ובשפלות מופלגת עד שרבים היו קוראים לו בשמו הפרטי ולא הכירו את רום מעלתו.** מתוך ספריו ניתן להכיר את היקף ידיעותיו.

בעל בקיאות מופלגת ובלתי רגילה בזוהר הקדוש ומפרשיו. בסוף ימיו ידע סבל ומכאוב. ביום ט"ז סיון ה'תש"ט (1949) ישב עם בנו יחידו רבי ישועה, לפתע מסר בידו פתק ויצא מהחדר. כשפתח הבן את הפתק מצא שאביו כתב כי ביום זה הוא מסתלק לעולמו. הבן הלך מיד לחדרו וראה שאביו כבר השיב את נשמתו ליצורו. חי כ-77 שנים. ציונו בבית החיים שמאחורי בית הכנסת הגדולה בג'רבה. בצוואתו הזהיר את בני משפחתו על שמירת סדרי הלימוד, על זהירות בכבוד בית הכנסת ואיסור שיחה בטלה בו, לעזור איש לאחיו ולהימנע ממחלוקת ועוד הנהגות יקרות.

סבא (מצד האב): רבי יצחק. **אביו:** רבי רחמים. **בנו:** רבי ישועה. **מרבתינו:** הגאונים ראב"ד רבי יוסף ברבי (היה רבו המובהק), ר' עטיה יאנה, ר' ניסים סיסי הכהן (מח"ס

מספריו: יוחי יעקב. על התורה הקדושה. **גאולי חי** - על הגדה של פסח, רבינו ביאר במהלך אחד את כל ההגדה בדרך הסוד **יקונטרס ויצב יעקב יקונטרס אחיעזר** - התכתבות בינו לבין הגאון רבי עובדיה הדאיה **מהללאל** - ביאור על ספר התהילים **יחלוקא דרבנן** - על הש"ס **יאחי טוב** - ביאור ופירוש דרכי המסורה **יושכם יעקב** - דברי מוסר ודינים על התפילה.

חודש ניסן הגיע. בעוד כעשרה ימים יחול חג הפסח. בכיסו של רבינו רק כמה פרוטות. "בעלי היקר, איך אקנה את צורכי החג?", אשתו שאלה. "הסירי דאגה מליבך", רבינו ענה לה, "הזן והמפרנס לכל יספק גם לנו את צרכינו". למרות שהיה חכם וגדול בתורה, רבינו סירב לעשות את תורתו קרדום לחפור בו. "גדול הנהנה מיגיע כפיו", נהג לצטט את דברי הגמרא. רבינו חילק את יומו לשניים – בחציו הראשון למד תורה ובחציו השני עבד בנגרות. רבי יעקב מיעט במלאכה והסתפק ברווח מועט בלבד. אם נותר בידו פנאי, היה מקדישו ללימוד תורה. אותה שנה בהתקרב חג הפסח, לא התקבלה שום הזמנת עבודה לפיכך לא היה בידו אפילו כדי פרנסת ביתו.

חלפו עוד כמה ימים, לא נותר אלא שבוע אחד עד החג. רבינו הלך ברחוב, הוא הבחין ברעש ובהמולה. כשעצר להבין מה קרה הזדעזע נוכח המראה שנגלה לעיניו – המון מוסלמי זועם התנפל על נער יהודי וביקש לעשות בו שפטים. בתוך כך הוזעקו שוטרים למקום. אלה אחזו בנער, קשרו את ידיו וביקשו להוביל אותו למשפט. רבינו התבונן וראה כי מדובר בתלמידו, נפתלי הכהן. הוא מיהר למקום וצעק לעבר ההמון בקול רם: "מה רצונכם ממנו, עזבו אותו לנפשו!". ההמון התבונן ברבינו במבטים מלאי חימה. "הסתלק מכאן יהודי", השיבו לו וכבר הניף מישהו מוט כדי להכות את הרב. "מה עשה לכם?", שאל. "הוא גנב מרכוש המסגד וחילל את הקודש. על כך הוא ישלם בחייו!". רבינו נחרד מחומרת ההאשמה. הרב פנה לנפתלי ושאל: "האומנם עשית כן?" - "לא רבי, אני יודע מה הם רוצים ממני!", השיב. "עזבו אותו לנפשו!", צעק רבינו לשוטרים. אך אלה לא הקשיבו לו. "הוא לא עשה דבר!", הוסיף לטעון. "הקאדי יפסוק", אמרו השוטרים. "קחו אותי במקומו, תאסרו אותי במקומו!", צעק אליהם. "לך מכאן איש זקן", דחפו אותו ההמון, "השתבשה דעתך עליך".

בעודם מתווכחים והנה הם רואים את הקאדי רכוב על סוסו. הקאדי התקרב למקום כדי לראות במה דברים אמורים. "תפסו את הנער על לא עוול בכפיו", רבי יעקב קרא אל הקאדי, "ידיו נקיות ומעולם לא פגע בקדוש לכם!". הקאדי הכיר את רבינו כאדם ישר והגון ונטה להאמין לו. "מה לך ולנער זה ומניין ביטחונך ביושרו?", הקאדי תהה. "הוא תלמיד ואני ערב לו כי לא עשה דבר", רבי יעקב השיב. "אני לא יכול לראותו מובל כפושע ולכן מבקש אני ממך לשחרר אותו ולאסור אותי במקומו!". "אתה מתכוון לכך?", הקאדי תהה. "כן", רבינו ענה. "עשו כבקשתו!", הקאדי הורה לשוטרים. הנער נבהל והתחיל לצעוק: "לא, אדוני, אני לא אסכים להשתחרר במחיר כבילת רבי!".

רבינו קרא מגד: "הוא בסך הכל נער, אל תשמעו לדבריו!". בתוך כך אדם הגיע למקום והכריז בקול רם: "קערת הכסף נמצאה!". "בידי מי?", הקאדי שאל. "בידי מי שהעליל על הנער כי גנב אותה", באה התשובה. הקאדי שלח להביא למקום את הערבי, גנב הקערה. "ספר מה עשית!", פקד עליו. האיש שתק. הקאדי הצליף בו בשוט פעם ופעמיים והגנב פתח את פיו. הוא סיפר כי בבוקר התגנב למסגד וגנב את הקערה היקרה. כאשר חמק משם הבחין בנער יהודי שצועד לתפילה. הגנב חשש שמא הנער הבחין בו ובמעשיו והחליט להעליל עליו. "תפסו את הגנב", קרא בקול רם, "נער יהודי גנב מהמסגד!". בעקבות צעקותיו אנשים רבים הגיעו למקום. בעוד הנער נס על נפשו וההמון בעקבותיו, הגנב האמיתי חמק משם והסתיר את הקערה בביתו. "כיצד עלו על עקבותיו?", הקאדי שאל. התברר כי אחד משכני המסגד ראה מחלון ביתו את הנעשה והלשין לשומר המסגד. השומר מיהר לבית הגנב ולאחר חיפוש קצר גילה את הקערה.

במצוות הקאדי הקערה הובאה וצורף הוזעק למקום כדי להעריך את שוויה. הצורף נקב בסכום גבוה. הקאדי פנה לגנב ואמר: "הברירה בידיך או להיתלות היום על העץ או להביא בתוך שעה את שוויה המלא של הקערה". הגנב רץ לבני משפחתו מלווה בשני שומרים. הוא לווה מהם כל סכום אפשרי, נטל מחבריו הלוואות ומכר בחיפזון חפצי ערך בחצי מחיר. כעבור שעה כבר היה בידו את הסכום הדרוש. "תן את הכסף לחכם ולתלמידו, שיעשו בו כרצונם כפיצוי על צערם", הקאדי הורה לגנב. תחילה רבינו ותלמידו סירבו לקבל את הכסף אבל הקאדי הכריח אותם. הם הודו לו על יושרו. רבינו שב לביתו ונתן לאשתו כסף להכין את הפסח בהרחבה ובשמחה. "זה שכרי על קיום דברי חכמים" יהי כבוד לתלמידך חביב עליך כשלך, ואילו הקרן קיימת לי לעולם הבא", אמר.

כ"ו
אדמו"ר הרב ר' אהרן
מקרלין ז"ע
בן אדמו"ר הרב ר' אשר
מסטאלין ז"ע
י"ז סיון תרל"ב
תנעב"ה

דברי אהרן בן הרב משה

עליו אשתו ונשא אישה אחרת והוליד ממנה

בכתבי 'זקני החסידים' סופר כי כאשר ה

כולם הכירו במחלתו. כשעבר רבינו ליד מל
העומדים נדהמו מראות עיניהם, בחשבם ל

פעם אחת הגיע לשבות אצלו אחד מאנשי
הממאכלי דגים, השיב: "מי אמר שלקדחת ממאכלי דגים?"

פעם אחת הגיע לשובות אצלו אחד מאנשי שלומו, שחלה בקדחת זמן רב והיה חלש מאוד. בליל שבת-קודש כאשר חילק הרב בידיו הקדושות את הדגים למסובים, נתן חתיכת דג גם לאותו איש. כשהעירו לרבינו, שלחולה במחלת הקדחת הדבר המסוכן ביותר לטעום מממאכלי דגים, השיב: "מי אמר שלקדחת מסוכן דגים, אולי ההיפך?". האיש באמונת חכמים אכל מהדגים והבריא כליל ממחלתו.

הגאון המקובל הצדיק הרב אליהו שריקי זצ"ל - נולד בחודש שבט ה'תרפ"ב (1922) בעיירה איליג. נקרא בשם אליהו מכיוון שנולד במוצאי שבת. לאחר הבר-מצווה למד אצל סבו והמקובל ר' שמואל שושן שהיו מגדולי חכמי האזור ומהם שאב יראה טהורה ודרכי הנהגה - וכן למד מהם את תורת הסוד. עוד כשהיה כבן ארבע-עשרה שנים בלבד היה קם בשעת לילה מוקדמת כדי להעיר לתפילה את בני עירו במרוקו. נסמך לשחיטה ובדיקה ע"י גדולי הדור, ביניהם ר' אברהם אוחיון ור' שלום אזוביב. בהמשך הגיע לאגאדיר ומוגאדור ונסמך שם ע"י הגאונים ר' אהרון בן חסין ור' יוסף הלחמי.

בשנת ה'תשט"ז (1956) עלה לארץ דרך צרפת והתיישב עם עוד מספר משפחות יוצאי עיר ומרוקו במושב אורה. בהמשך הוצע לו לשמש כרבה של בית-שמש וכן מבשרת ציון, אך רבינו בענוותנותו לא רצה. בשנת ה'תשי"ט (1959) נקרא לשמש כרב במושב כסלון. תפקיד אותו מילא למעלה מארבעים שנים! לאחר שנחלש, עבר לגור בבית חתנו ר' שמעון שריקי בנווה יעקב בירושלים, וחתנו פתח בית-כנסת בביתו, כדי שרבינו יוכל תמיד להתפלל במניין.

מקובל עצום. גאון בנגלה ובנסתר. זכה לגילוי אליהו הנביא. בעל רוח-הקודש. הגה תמיד בספר היצירה. אנשים שהכירו את רבינו העידו, כי מעולם לא נראה יושב או עומד בבטלה ללא ספר בידו. בימי זקנותו נחלשה ראייתו והיה מקפיד שיקראו לפניו. ביתו היה פתוח לאורחים והיה מקבלם בסבר פנים יפות. על פניו הטהורות ראו קדושה וטהרה. **העיד עליו האדמו"ר הרב דוד אביחצירא כי רבינו היה אחד מל"ו הצדיקים שבדור.** נפטר ב- י"ז סיוון ה'תשע"ב (2012). חי כ-90 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים.

סבו: ר' אברהם אמזאלאג. **אביו:** ר' משה (היה ת"ח וחסיד ונהג להתענות תענית הפסקה של שישה ימים רצופים). **אימו:** מרת רבקה. **אשתו:** מרת רחל שריקי (בת ר' ניסים, אחי אביו). **מרבתינו:** ר' אליהו ריבוח, ר' מכלוף לוגאסי. סבו, ר' אברהם אמזאלאג, המקובל ר' שמואל שושן. **מתלמידיו:** המקובל ר' ניסים מויאל.

בין האורחים הרבים שאירח רבינו בביתו במושב כסלון היה הגה"צ האדמו"ר ר' דוד חי אביחצירא שליט"א, שהיה בבחרותו נמצא בשבתות במושבים וישובים כדי לחזק את אחינו בית ישראל בתורה וביראת שמיים. ר' דוד עמד אז מקרוב על גדולתו וצדקותו המופלגת של רבינו. לאחר שנים רבות כאשר חלה רבינו, ביקש ממקורבו הרב רפאל חאליווה שליט"א ששימש רב בית-הכנסת 'שמחת חיים' בו היה רבינו מתפלל בשנותיו האחרונות, להעביר דמי פדיון נפש לר' דוד אביחצירא. ר' רפאל שלח את ר' אילן אברג'ל למעון של ר' דוד. כאשר עמד ר' אילן לפני הרב דוד אביחצירא והגיש לו את דמי פדיון הנפש של ר' אליהו שריקי, פנה ר' דוד אל הנוכחים ואמר: **"אני מעיד על ר' אליהו שריקי, שהוא אחד מל"ו צדיקים שבדור!"**

בתקופה האחרונה לחייו רבינו נסע אחד ממקורביו לאדמו"ר ר' דוד אביחצירא כדי להתייעץ עימו איזה ידיו יקרא אם וכאשר רבינו יעזוב את העולם. ענה לו ר' דוד: **"רבי אליהו הוא צדיק גדול. אין לו עוונות ואינו זקוק לשום וידוי!"**

נכדתו של רבינו נסעה פעם לחו"ל. באחד הימים בעת ששהתה בחו"ל התקשר רבינו לבית בנו ואמר להם שירבו בתפילה כעת לשלום בתם. לאחר מספר שעות התקשרה הבת להוריה וסיפרה להם שלפני כמחצית השעה עברה תאונת דרכים קשה וניצלה ממנה בדרך נס. כששבה הנכדה לארץ אמר לה רבינו: **"הפלתי עליך תחינה!"**

בגיל שבעים בערך הוצרך הרב לעבור ניתוח קשה בסרעפת. ביום הניתוח אחרי תפילת שחרית ישב הרב לקרוא את ספר התהילים, לאחר שסיים לקרוא את כל הספר (רבינו נהג לסיים בכל יום את כל ספר התהילים) חטפתו שינה ונגלה אליו דוד המלך ע"ה ואמר לו: **"אני דוד המלך, אל תדאג הניתוח יעבור בשלום ובהצלחה רבה"**. ואכן כך היה ורבינו חי עוד עשרים שנה.

ויפר הרב אלמליח מלומדי ישיבת המקובלים 'שער השמיים', כי פעם אחת הביא ראש ישיבתם הגאון המקובל הרב אייזנברך זצ"ל את רבינו לישיבתם והצדיק מסר להם שיעור בקבלה בבקיות מופלאה במשך כשעה וחצי. לאחר השיעור שאלו הלומדים את רבינו: **"מי הוא רבינו?"**, והצדיק השיב בצניעות: **"קוראים לי אליהו שריקי"**.

באחת השנים בליל יו"ט ראשון של פסח אחרי גמר עריכת הסדר, כל בני הבית נמו את שנתם. לפתע התעוררה חמותו של הרב, הצדקת מרת מסעודא שריקי ע"ה משנתה והעירה את כל בני הבית. הצדקת סיפרה לבני הבית: זה עתה בא אליה אדם בחלום ואמר לה כדברים הללו **"ברוך דיין האמת, יש חמץ בבית"**.

בני הבית החלו בחיפושים בכל מקום אפשרי, ולאחר לא מצאו, חזרו כולם לישון, לאחר קצת זמן שוב התעוררה מרת מסעודא ע"ה והעירה שוב את בני הבית וסיפרה, כי שוב חלמה את אותו החלום בדיוק. שוב החלו החיפושים עד שבנה ר' שמעון שריקי מצא לתדהמת בני הבית שתי פרוסות לחם מאחורי אחד הארונות, וכך ראו, כיצד שומרים עליו מהשמיים, שיבער את החמץ ולא ייכשל בבל יראה ובבל ימצא.

הרבי רפאל חאליווה שליט"א, אשר הכיר את הרב בשנותיו האחרונות, כאשר כבר היה זקן חולה וחלוש, אך עם רוח צעירה, מספר: **"בכל ערב היה רבינו יושב ומשתתף בשיעור דף היומי (אותו העביר הרב רפאל הנזכר), ותמיד היה רבינו משלים בלחש לעצמו בעל פה את דברי הגמרא, שהתחיל בהם המגיד שיעור, וכשהיה שקט היו שמים לב כי רבינו משלים בע"פ את דברי הגמ' כך היה בכל המסכתות, וזאת על אף שלא ישב מול גמרא, וגם חלשה ראייתו וזכרונו"**. (הסיפורים מעובדים מתוך החוברת 'מרא"ש צורים')

הגאון המקבל הרב משה פארהאנד זצ"ל- נולד בחודש מנחם אב בשנת ה'תרכ"ב (1862) בנייטרא. בילדותו אביו הדיך אותו בדרך התורה והיראה. כשגדל, אביו שלח אותו ללמוד במטרסדורף בישיבה המפורסמת של הגה"ק ר' שמואל ארנפלד. רבינו התנהג בקדושה ובטהרה. הרבה לסגף את עצמו בתעניות ובסיגופים. בהתחלה נהג לפני מנהגי אשכנז. במרוצת השנים התקרב לחסידות. לאחר שמונה שנים הגיעו לפרקו. רבינו חזר לנייטרא ושם התחתן. אחרי נישואיו המשיך לשבת באהלה של תורה. שקדנותו היתה מופלאה. בשנת תרמ"ב (1882) הוכתר כדומ"ץ בנייטרא ורב חברת 'מחזיקי תורה'. הרביץ תורה לתלמידים רבים. בשנת תרע"ג (1912) החל לשמש כגאב"ד ור"מ מאקאווא. תפקיד אותו מילא כשלושים ושתיים שנה. יסד את ישיבת הרמה.

אהב את הבריות וקירבם לתורה. לחם את מלחמתה של תורה לשמור על צביון העיר ולשומרה במסירות נפש מפני הרוחות החדשות שנשבו באותם הימים. בשנת ה'תש"ד (1944) נעצר בשל עלילה. בחסדי שמיים הצליחו אחרי השתדלות נמרצת מכל בני קהילתו להשיג את שחרורו, אך בריאתו התרופפה. ענותן מופלא. בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו. אמירת ספר התהילים שלו בצוותא עם תלמידי ישיבתו בכל יום שישי לפנות בוקר היתה מלווה בבכיות נוראות. תפילותיו הטהורות בקעו את שבעת הרקיעים. לפני פטירתו התבטא כי על האדם לעשות עצמו כאילם בעת הצרות הגדולות ולא להרהר אחר בורא עולם ובירך אותם שינצלו. הדברים לא היו מובנים. אולם שבוע לאחר פטירתו בלבד חלה על הקהילה גזירת הגירוש. באורח פלאי ביותר זכו כל בני הקהילה, לחזור בשלום לאחר המלחמה מן המחנות אשר אליהם גורשו ויסדו מחדש את הקהילה ואת הישיבה. בתחילת חודש סיוון נסע לעיר פעסט לדרוש כדי ברופאים. נפטר ב-י"ז סיוון ה'תש"ד (1944). ביום ערב שב"ק הובילו את ארונו בחזרה למאקאווא. ערכו לו בני עירו לוויה בבכי גדולה. נטמן במאקאווא. נכדו, הגה"צ רבי משה נתן נטע למברגר (מח"ס 'עטרת משה') מילא את מקומו.

סבא (מצד אביו): ר' יהושע. **אביו:** הצדיק ר' יוסף צבי (אב"ד בנייטרא ר' יחזקאל בענעטה הספיד אותו ואמר שהיה צדיק תמים מ-ל"ו הצדיקים). **אמו:** מרת חיה שרה (בת רבי משה ארנפלד). **אשתו:** מרת רחל (בת רבי אהרון שנפלד. נכדת ר' מרדכי שנפלד ראב"ד נייטרא מח"ס 'דברי יושר'). **מרבתי:** האדמו"רים מן הרב שמואל ארנפלד (ה'חתן סופר', נכד מרן ה'חתם סופר'), ר' דוד טברסקי מטולנה, ר' שלמה הלבברשטאם מבאבוב, ר' יחזקאל הלבברשטאם משינאווא (מח"ס 'דברי יחזקאל'), ר' יקותיאל יהודה טייטלבוים (מח"ס 'ייטב לב' מסייגט), ר' יהושע רוקח מבעלז, ר' יששכר דב רוקח מבעלז. **חברותא:** הגאון ר' שאול בראך (אב"ד קאשוי). **מתלמידי:** הרה"צ ר' בנימין יוסף וועבר. **בנו:** הגה"ק ר' מרדכי הי"ד (אב"ד נייטרא, מח"ס 'באר מרדכי' ו'אהל משה'. נרצח בשואה). **בתו:** מרת חיילה יכט (נישאה להגה"צ ר' אפרים רוזנפלד- אב"ד סנדרא). **מספרי:** **אהל משה**- על התורה.

אחד מתלמידי הישיבה במאקאווא, היה צריך פעם אחת לנסוע בדחיפות לבית הוריו במדינת סלובקיה, דבר שהיה כרוך במעבר הגבול בין שתי המדינות. ברשותו לא היו המסמכים והתעודות הדרושים לכך. התלמיד הגיע לפני רבינו ותינה לפניו את מצוקתו. רבינו הוציא מכיסו מטבע, מסרה לתלמיד לשם 'שמירה', והורה לו לנסוע לדרכו מבלי להסתכל ימינה ושמאלה. כך בהליכתו - וכך בחזרתו. באמונת חכמים התלמיד נטל את המטבע ועשה בדיוק כאשר נצטווה. ואכן, הוא נסע בשלום וחזר בשלום כשבשום תחנת גבול בדרך לא עצרו אותו ולא ביקשו ממנו להראות את הרכונו.

באחד המקרים בחור אחד מתלמידי הישיבה היה צריך להתלוות עם הוריו לנסיעה מחוץ למדינה. הבעיה היתה שרק להוריו היו את התעודות הדרושות, ואילו לו- לא הייתה תעודה. לפני הנסיעה באו להיפרד מרבינו. הם סיפרו לו על הבעיה ושאלו לעצתו. רבינו השיב להם: "תאמרו טוב את תפילת הדרך ובעז"ה תעברו בשלום!". כאשר הגיעו למעבר הגבול, הבחור אמר להוריו כי הם יעברו תחילה, והוא נשרך בעקבותיהם כשהוא מחזיק בידו תכריך של ניירות. משום מה, היה נדמה לשוטר הגבול, כי הבחור מבקש לשחד אותו בשטרי כסף. כבר כמעט פשט את ידו לקבלם. אלא שבדיוק באותו הרגע, הקצין הממונה עליו הופיע והשוטר שחשש כי הלה יבחין בלקיחת השוחד, הרים את קולו וגער בבחור: "עבוד מהר ואל תעכב את התור!" כך הבחור עבר את הגבול מבלי שאונה לו כל רע.

אחד מתלמידי רבינו התגורר בעיר רחוקה. פעם אחת שיגר מכתב לרבינו ובו התאונן על שכנו הנוכרי, היורד לחיינו ועושה לו צרות צרורות. רבינו התפלל למען תלמידו הסובל. תוך זמן קצר מת הגוי הרשע ואבד מהעולם. התלמיד שיגר לרבינו מכתב תודה, בו בישר על ישועתו המהירה בזכות רבינו. כעבור זמן מה, הגיע מכתב נוסף מאותו תלמיד, בו הוא מספר על נוכרי נוסף שהחל מתאנה לו וממרר את חייו, ומבקש מרבינו כי יתפלל למענו גם הפעם. רבינו נענה לבקשה, ולאחר שהתפלל לישועת התלמיד, אבד גם הגוי השני מארץ החיים. חלף זמן, ואותו תלמיד שלח מכתב שלישי, בו הוא מבקש שוב על גוי נוסף המיצר לו. נעה רבינו ואמר למקורביו: "וכי מה הוא רוצה, כי אהרוג את כל הגוים!? הדבר, אמנם, אינו קשה בשבילי, שכן אני צריך רק להזכיר את שמו של הגוי ותו לא. אבל זו לא הדרך!"

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של הצדיקים או של הקברים
או אם לא שמנו את תמונת הצדיק או הקבר
יש לו תמונה שהוא צילם או שקיבל ממישהו ששהוא צילם ונתן לו את זכויות יוצרים
להשתמש בה ולא הוריד אותה מאתר באינטרנט, אנא שלחו למייל

PnineZadikim@gmail.com

**למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com**

**כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com**

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
רפואת יהודה אריה בן רחל ברכה- רפואת הנפש ורפואת הגוף
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים, נחת יהודי מכל יוצאי חלציו וכן בחינוך הילדים